

ŚWIĘTE KSIĘGI, ŚWIĘTE TEKSTY



Walenty Majewski

BRAHMA WIWARTA PURANAM

ब्रह्मवैवर्त पुराण

Armoryka

BRAHMĀ-WAIWARTA-PURĀNAM'

ब्रह्मा-वैवर्त-पुराणम्

OSNOWA Z RĘKOPISU BIBLIOTHEKI KROLEWSKO-BERLINSKIEJ PRZEPI-
SANA, Z PRZYDATKIEM PRZEKŁADU ŁACIŃSKIEGO

PRZEZ

ADOLPHA FRYDERYKA STENZLER

POMORZANINA, etc.

w roku 1829. ogłoszona,

A PRZEZ

W. S. MAIEWSKIEGO

PODLASIANINA.

*na Polskie brzmienie wyrazów Samskrytu przepisana, i do znaczenia w języku
Narodowym zbliżona, w zamiarze porównania trzech tak odległych języków i u-
łatwienia nauki czytania, pisania i odczucia się ze brzmieniem tego starożyt-
ney mowy, za niewymawialną w obcych językach uważaney,*

SZANOWNYM SPÓŁ-ZIOMKOM I INNYM SŁAWIANOM

POŚWIĘCONA.

W W A R S Z A W I E,

W DRUKARNI ŁĄTKIEWICZA PRZY ULICY SENATORSKIEJ No 467.

WYDAWANY I POSTACIANY SANSKRVTU WYDAWCY WŁASNYM.

1830.

Seria: ŚWIĘTE KSIĘGI, ŚWIĘTE TEKSTY, Nr 34

Redaktor serii: Andrzej Sarwa

Projekt okładki: Juliusz Susak

Na okładce: Album of popular prints mounted on cloth pages. Colour lithograph, lettered, inscribed, numbered 48 and depicting a scene from the Ramayana, (ok. 1895 r.), (licencja: *public domain*), źródło:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rama_is_shown_about_to_offer_his_eyes_to_make_up_the_full_number_-_108_-_of_lotus_blossoms_needed_in_the_puja_that_he_must_offer_to_the_goddess_Durga_to_gain_her_blessing.jpg

(This file has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighboring rights).

Tekst: reprint wydania z roku 1830.

Copyright © 2017 by Wydawnictwo „Armoryka”

Wydawnictwo ARMORYKA

ul. Krucza 16

27-600 Sandomierz

<http://www.armoryka.pl/>

ISBN 978-83-8064-355-0

BRAHMĀ-WAIWARTA-PURĀNAM'

ब्रह्मा-वैवर्त-पुराणम्

Za Pozwoleniem Cenzury Rządowej

DO ŁASKAWEGO CZYTELNIKA

Pomysł wsławionego de Leibnitz na początku zeszłego wieku nawiasowo rzucony: iż Geographia i Historia mów, języków, i dyalektów naszego wiadomego świata, iest Geographią i Historią ludów, iakowe tychże mów, języków i dyalektów używają lub dawniey używali; po nieiakięj przerwie, wszyscy prawie teraznieysi Europy uczeni za zasadę swych historycznych badań przyjęli. Ztąd to owa powszechna dążność Philologów i innych uczonych w zgłębianiu i ogłaszaniu philologicznych rozpraw.

Ale, aby tą drogą zamierzonego doścignąć celu, podług tegoż pomysłu nie *a priori*, czyli syntechtycznie albo zbiorowo, ale *a posteriori*, analitycznie czyli rozbiorowo postępować należy. — W zbieraniu materyalów do moich philologicznych rozpraw tą drogą postępując, wypadło mi obeznać się naprzód z językiem narodowym, z jego budową, narowem, bujnością i t. d. tudzież z dziesięcio mnięj więccy jego pobratymczemi (zrodnemi) dyalektami, z ich budową, narowem, bujnością i t. d. A że nie można sądzić o szczególe, nie obeznawszy się z ogółem, ztąd wypadła potrzeba obeznania się z odrębnymi mowami, językami i dyalektami, z ich mieszaniną pomiędzy sobą i z innymi odrębnymi, tudzież z ich budową, dawnością lub nowością, narowem i t. d. nayprzód w samey Europie, a po dostrzeżeniu zachodzących związków między językami Europy z językami reszty części wiadomego świata, tudzież po porównaniu onych ze znanemi dotąd a nawet ze sposobami rycia, pisania lub malowania, w nich myśli, bądź to głoskowo, bądź obrazowo, a to w rozmaitych kierunkach i t. d. pokazał się nowy niedostatek.

Ztąd znów wypadła potrzeba uszeregowania tychże mów, języków, dyalektów, a nawet rozdrobnionych idiomatów co do ogółu, przynajmniej w porządku abecadłowem z przydaniem postrzeżeń nad każdym, a nawet ile możności nad ich literaturą, aby ie łatwiej porównać tak pomiędzy sobą, iako też z innymi, za pomocą porównawczych tablic i odnieść ie do trzech lub więccy mowo-matek. — Przez mowo-matki rozumiem języki teraz i w nayodlegleyszej starożytności, w ścisłe i dostateczne grammatyczne prawidła ujęte, w służbie Bożey, w pismach wyznaniu poświęconych, w naukach, umiejętnościach i w ludzkim udzielaniu się ustnie i na piśmie używane.

Ze zaś wszelkie wyznania mocno się przykładają do rozszerzania, udoskonalenia i upowszechnienia mów, języków i dyalektów, a przeciwnie zmiany wyznań mają wiel-

ki wpływ na zmianę języków, i ponieważ ludy bez wyznania, iakowych jest mało, zniżają się do stanu zwierzęcego i nędznym trzodom w rozdrobionych ludzkich gromadkach tworzą odpowiednie swym potrzebom drobne idiomata, tak iak Szamanizm w Azji wschodnio-północnej i w obu Amerykach, dzięki gromadom za koczowisko służących, Sabeizm zaś i Fetyzm w Afryce i w przestrzeniach Australnych, z tych powodów i o główniejszych wyznaniach naszego wiadomego świata musi tu mimowolnie zachodzić wzmianka.

A że starożytne mowy, języki i dyalekta, nie są nam od ludów co ich używali podane, lub są podanemi, ale pod ogólnem nazwaniem mowy bogów lub dzikulczych ludów; niektóre zaś obumarły lub zmieszaly się z nowszemi przez wojny, wędrowki narodów, obce panowanie, zakazy, zmiany wyznań, tak iak w Azji i w Europie pod krwawym Islamizmem. — Niektóre nawet tak iak mniemamy Geto-Gottycki od uczonych podsunionemi zostały, lub tak iak u starożytnych Porussow, Szalawow, Germanow, Gallow, Iberow, Bretonow, Szkotow, poszły w zapomnienie; stąd wypadła trudność w wynalezieniu tychto mowo-matek, zwłaszcza po wyroku iednego z mędrców XVII. wieku na zasadach *a priori* branych opartym, iakoby mowa Adama przez potop ogólny zniszczona, iedynie w szczątkach przez rodzinę Noego była zachowaną i rozdzielila się na języki Semitycki, Japhetycki i t. d. Że i te nawet tak rozdzielone języki przy wznoszeniu wieży Babilońskiej na tysiączne dyalekta a nawet idiomata iakowe dziś postrzegamy podzieliły się; i że dla tego tey to mowo-matki co do szczątków wszędzie szukać należy; ale co do całości nigdzie iey znaleźć niemożna; stąd znowu nowa do usunięcia powstała zaporą.

Mamy wprowadzić historyczne podania o ogromnej ilości ludów Skityjskich w Europie i w Azji ieszcze przed znaną wędrowką narodów mieszkających, ale mędrzy starożytności nie podali nam, iakiey te ludy używali mowy; to tylko nam podano, że ta mowa nie była pieśczołliwą ale iędrną (*barbara lingua*), że była piśmienną i aż do środka VII. wieku po Chr. wpisniennych układach pomiędzy władzcami, iak nam Menandhar podaje, była używaną. — Ale gdy nam nie podał iakie to było pismo, czy głoskowe, obrazowe, chierogliphiczne i t. d. a następnie wykazało się że i to podanie przy dzisiejszych wiadomościach nie jest dostatecznym.

Podania starożytnych że Anacharsy wsławiony mędrzec Skityjski, iedynie dla tego znał język Grecki, że iego matka była Greczynką, również są niestanowczemi.

O podaniach Platona, Arystotelesa, Herodota i innych w tym przedmiocie, mówiło się w pierwszym poszycie naszych rozpraw philologicznych, ale i te są mnięj stanowczemi.

Ale podania Herodota o narodzie Skityjskim Budhynów iakowy się daleko na północ

i zachód Europy rozciągał, gdy język starożytnych Alanów, Indo-Skytów, Massa-Getów, co od źródeł Indu przez całą Azję i Europę aż do Kolumny Herkulesa dawniej rozciągali swę siedziby i później na początku V. wieku wraz z ogromną tłuszcą pobratymczych ludów ciągnęli na pomoc Skito-Gallskim i Hiszpańskim ludom przeciwko napadom Huńskim wyiaśnia, że wyraz *druida* czyli Kapłan Gallów, oznacza wiernego dawnemu wyznaniu, czyli co na iedno wypada, Brahmina; — że Jemiola czyli lep, iakiey Druidy do obrzędów swego wyznania używali, miała nazwanie miejscowe *Ghui*, co u Brahminów i w Samskrycie oznacza topione masło, bez iakowego żaden u nich obrządek wyznania dotąd obeysć się niemoże, a w Europie na dębach dziko rośnie i ptaki co się tą cudowną rośliną żywią, po strawieniu na powrot ią po gałęziach odsiewiają. — Te mówię i tym podobne podania o starożytnych bałwochwalskich wyznaniach, zastosowane do późniejszego Budyzmu około roku 1027. przed Erą Chrzt. w Indyach wschodnich z Brahminizmu wylętego, którego szereg patryarchów uczeni Japończykowie w swych księgozbiorach zachowali; zdają się bydź w tém przedmiocie, zwłaszcza po odkryciu mowy Brahminów Samskrytem i Prakrytem zwanej, bardziey stanowczemi i wskazywać nam, że i w Europie w ciemney starożytności był zarząd Theokratyczno-Monarchiczny.

Że i w Europie były niegdyś nauki i umiejętności, iakowe takowym zarządom towarzyszyć zwykły, że i tu była mowo-matka wyznaniem uświęcona, na różne dyalekta dla wszystkich do zrozumienia łatwe podzielona. — Ale że czas wszystko trawiący, prócz drobnych szczątków, wszelkie onych pomniki zagładził, lub że takowe dotąd w ukryciu niewynalezione leżą. Tym czasem wszystko to przy panującym Skieptyzmie (Sceptismus) iedynie do wielu rozpraw w przyszłości przydać się mogących posłużyć może, ale na teraz nic nie stanowi.

Taki był stan nauki Philologiczney aż do Augusta wsławionego Rzymian cesarza, który uczonego Owidyusza skazał na wygnanie do Thomi w bliskości dzisiejszey Warny. — Zamieszkiwali tę przestrzeń ludy barbarzyńskimi zwane Skythów Europejskich, Dako-Getów, Sarmatów, Thraków, Krowiców, Panonów, i t. d. tudzież inne, co albo tam mieli stałe siedziby, lub tamtędy przez ludy pobratymcze, dla zamiany czyli handlu ze wschodniemi ludami w starożytnym Byzancie główny skład mającemi: iako najbliższą drogą, tłuszczami przechodzili.

Od dawna z uczuciem wdzięczności czytałem tego uczonego męża rozczulające pienia i od dawna porobilem z nich wyciągi tyczące się nauki philologiczney, co do mowy ogólney tychto ludów, z iakową uczony Rzymianin w Athenach wychowany, dyalekta Greckie znaiący, mógł się wkrótce obeznać, i przy wprawie mógł do tego stopnia postąpić, iż składał pienia w teyto mowie, był od tychto ludów rozumianym i iak sam o sobie pisze, za wieszczką tychto ludów był przyznany. — Ale coż znaczą tak wą-

źne świadectwa uczonego Rzymianina u zarozumiałych a niedożyrałych mędrców, kiedy on-nie był uwielbianym od nich Adelungem?

W tymże samym sposobie rozbiorowym *Methodus analytica*, zebrałem materiały do historyi krytyczney dwóch początkowo całkiem odrębnych, teraz przez małżeństwa mocno pomieszanych rass czyli plemieni ludzkich, to jest: Kaukaskiego w całym znaczeniu i Amerykano-Czukczó-Eskimoso-Hunno-Nordmańskiego pod setnemi nazwaniami, od zdobycia Byzantu przez Turków w roku 1453. czyli od stałego usadowienia się w Europie tej części Hunnow, iakowa oddzieliwszy się w roku 93 naszej Ery od swych pobratymców, połączoną potęgą Chińczyków i ludów Kaukaskiego plemienia, z Azji północno-wschodniej ku zachodowi wyloczonych, w r. 375. po Chr. od Walensa przeciwko Dako-Getom do Europy zwabionych; w dawnych koczowiskach pod zwierzchnią władzą Chińczyków pod setnemi nazwaniami, Tatarów, Thuków, Thunguzów, Manczu, Niuczo, Mongolow, i. d. w dziejach średnich wieków byli znanemi, i z Azji do Europy od różny ch stronnictw zwabianemi; w górę aż do odkrycia istotney Ameryki, bo części oncy sami Amerykano-Nordmany jeszcze w dziewiątym wieku naszej Ery odkryli. — Od tej zaś epoki aż do Krucjaty od ludów Nordmańskich w roku 1147 przeciwko Sławianom uchwaloney, — przez przeciąg niszczących wypraw do Azji Krzyżowników aż do ustalenia się Kościoła prawowiernego u Sławian, gdzie historia ludów Sławiańskich i ich Władców, Swiatopelkow, Mieczysławow, Bolesławow, Władymirow białczną bydź przestaie, aż do Karola W. w r. 814. zmarłego — przez panowanie tego to wielkiego monarchy, iego poprzedników, potomków Pipina de Haristall Marszałków dworn, co zniewieściących potomków Merowensza króla Franków, tudzież rodzioć Królów Burgundy i Austrazyi oprócz najstarszego Sygoberta syna Theodorycza Króla Austrazyi i Burgundy praprawnuka Theodorycza W. Syna chresnego Klotara króla Nestrzyi a później Burgundy i Austrazyi. (Zob: przyp: do dzieiów Samona) co w. 15 lub 18 roku życia, rącznością rumaka uratował się od śmierci i pod nazwaniem Samona czyli Samosa przepędziwszy wiek młody, w ciągłych wojnach Dako-Getow Włoskich, Gallskich, Hiszpańskich, Morawii, Panonii, Chrobotii, i. d. pod osłabionymi i rozdrobnionymi następcami Teodorycza W. potomka Athanaryczow, Gizeryczow, Ardaryczow, Walamirow, Theodomirow, co z wiernymi swymi podwładnemi należeli do walki z Hunami Atyli na polach Mauryaackich i Kato-Alańskich, tudzież w Krowicy czyli Gopaedyi szczątki Hunow pod synami tego to przemyślnego wojownika, co sam siebie biczem Bożym nazawał, w stanowczey bitwie w r. 468. stoczoney, szczątki Hunnow na wszystkie strony rozproszyli, i na krótki czas Europę od pożogi i łupieży uwolnili. Albowiem nowe Warhunitow czyli Awarow i Nordmanow ludy, jedni środkiem wschodnio-południowej Europy, drudzy zaś drogą północną czyli przez dzisiejszą Nordwęgą od czasów wyż rzezonego Atyli do środka Europy

łędem i wodą ciągle wędrując, połączyli się ze szczątkami dawnych Hunnow, tudzież z Frankami i na powrot Dako-Getom czyli Sławianom zaczęli być strasznymi.

Samon nasz w taki sposób w sztuce wojennej tak Greko-Rzymian, iako też Dako-Getow, i Warhunnitow wywiczony, za wsparciem i namową Kapłanow staro-Sławiańskiego Chrześcijaństwa, iakowe Konstantyn W. przyjął i iakowemu Teodorycz W. pradziad naszego Samona po kądzieli wraz ze swemi następcami, tudzież Królami Burgundy i Austrazyi, a następnie i jego nieszczęśliwy oyciec Teodorycz wiernemi zostali; naprzód Królem Sławian zadunajskich, później ogólnem Monarchą czyli Królem Królów Sławiańskich ogłoszony, upokorzywszy Frankow i ich sprzymierzeńców Warhunnitow, pierwszych aż za Ren, drugich aż do tak zwanych Hringow naddunajskich, Thürhringow, Hunnowehrow wiakowych się Awary ze szczątkami Hunnow i ze skarbami na Rzymianach i innych Europy ludach złupionemi zamknęli, pelen sławy, panowawszy lat 36. od swych podwładnych i poddanych żalowany, w późney starości w r. 659. po nar: Chr. P. spokojnie na łożu zakończył życie, zostawiwszy 22. synów i 15. córek przez Marcina Bielskiego w Xiędze I. Kroniki Polskiej str. 39. Edyc; daw: imiennie ale nie krytycznie co do Chronologii wyszczególnionych: którzy się obszernem jego państwem, podług dawnego ale zgubnego uIndostańców i Sławian zwyczaju, podzielić mieli.

Nagromadziwszy z wielkim mozółem do tey tak daleko w przeszłość posunioney Epoki historyi Sławian i ich wsławionych Władzców, ułatwiłem sobie w obroney drodze postępowania, zbiór dalszych materyałów do historyi powyż wymienionych dwóch ludzkich rass czyli plemieni aż do wpadnięcia pierwszey części Hunnow do Europy, — do rozłączenia się ich z pobratymcami w roku 93. po Chr.; do ich pokazania się na dzieiowej widzialni Chin w roku około 210. przed Erą Chrz. pod pierwszym znanym ich władzcą Teumanem i jego następcą krwawym-prawodawcą swego narodu-Mete, czyli Amerykańskim Metyseem, iak się zdaje dla tego, że się z małżonki Teumana królowney Kaukaskiego plemienia urodził.

W tém posuwaniu moich materyałów postępując coraz wyżej ciągle następstwem Władzcow plemienia Kaukaskiego, *Rolow*, *Decebalow*, kilku *Sarmatow*, *Boroistow*, *Mithrydatow*, *Wikramaditiow*, *Satyawrotow* it.d. przyszedłszy do Epoki powyż wymienioney, gdzie już dzieie u Chińczyków i Hunnow z buynej wyobraźni Brahminow i Budystow są dopełniane i sami uczeni Chińscy wyznają, że ich dzieie powyż wymienioną Epokę poprzedzające są niepewne, dla tego wolałem dopełniać też materyały z oryginalnych podań, aniżeli z pokaleczonych kopii i w takowy sposób zbiór onych aż do prowdzenia *Szakra-Muni* czyli osoby historyczney około roku 1027. przed nar: Chr: Pana, posunąłem.

Dalszy ciąg tychże materyałów z chronologii Brahminow, z podanń starego Testamentu iakowe zdają się połączyć te to dwa Theokratyczno-Monarchiczne kształty rządu starożytnych, a iak się ze szczególnych wyrazów wykazuje, że te dwa ludy o których uświęcone ich księgi zostawiły podania, może i wspólną mowę-matkę przez zaprowadzenie pod Opieką Rządu szkoły dla Izraelitów, kiedyś wykażą. W dalszym postępie trzymałem się dzieła pod tytułem: *l'Histoire des hommes* co raz w głębszą starożytność zbiór moich materyałów posuwając, ale około na 20 wieków przed naszą Erą znalazłem próżne miejsce w dziejach powszechnych wszystkich ludów, iakowe tylko buyna wyobrażenia Brahminow i Budystow, co odwieczność naszej kuli z periodycznymi wstrząśnieniami oney przez zalewy, wulkany i wędrowki ludów zdaie się przypuszczać, i obeznanie się z teorią teyże kuli zastąpić zdołaia.

Ale zebranych przezemnie materyałów tak do Geographii mów, ięzyków i dyalektów, tudzież onych historyi, iako też ludów co onych dotąd używają lub dawniej używali, zbywało mi na współczesney stanowczy powadze; i może dlatego rozprawa moja o Samonie czyli Samosie krolu krolow Sławiańskich, iako wstęp do dzieł powsechnych średnich wieków, to iest: od zdobycia starożytnego Byzantu przez Turkow w r. 1453. aż do wpadnienia do Europy pierwszych Hunnow w r. 375. naszej Ery, przez przeciąg około 1078. lat ciągnących się, przed kilko laty na publicznem Posiedzeniu Towarzystwa Krolewsko-Warszawskiego Przyjaciół Nauk czytana; zaledwo od szanownych znawców tegoż Towarzystwa na wzmiankę w jego Rocznikach zasłużyła. Gdy w tymże czasie współczesny historiograph Cesarstwa Wszech-Rossyjskiego JW. ś. p. M. Karamzyn w Tomie I. str. 23. swej historyi i w swej 59 nocie iestnienie tego to wielkiego Monarchy Sławian, idąc za świadectwem użytych przezemnie Pisarzy, tudzież niezgasley pamięci uczony nasz rodak ś. p. Hr. Ossoliński wdziałach swoich przyznali.

W tem stanie nauki Philologiczney i historyczney w pierwszej ćwierci XIX. wieku na początku wojny Tureckiey, biegły w starożytnych i nowoczesnych Dyalektach Greckich JW. Konstanty Ekonomidow, dostoiny Kapłan staro-greckiego wyznania, wielu uczonych Towarzystw członek, co przed ostrą bulatą srogich Islamitow szuka schronienia w St.-Petersburgu, znajduie wspaniałych przyjaciół nauk i wsparcie rządu, ćwiczy się w ięzyku Rossyjskim i w innych Sławiańskich, porównywa ie ze starożytnymi dyalektami Greckimi, obeznanie się z początkowemi zakusami Sławian co do Samskrytu i w mozolnem a obszernem swem dziele pod tytułem: *Opyt' o bliżayszem zrodzstwie Jazyka Sławiano-Rossyyskago s'Greczeskim, w Sankt Peterburgie 1828 r.* we trzech Tomach oct. maj. podług niezaprzeczonych zasad, dokładnych nauk i umiejętności; wykazuje że główne dyalekta staro-Greckie, czyli Helleńskie, to iest: Pelazgijski, Eolski, Dorycki, Tracki, Illyryjski, Makedoński, Geto-Dakow it. d. (zob: historyą mow

języków i dyalektów Sławiańskich) swoją starożytną budowę, narow, buyność, swoje pierwiastki czyli źródłosłowy w głównych dyalektach Sławiańskich najlepiej zachowały, tudzież iż za dokładniejszym rozpatrzeniem się w grammatycznej budowie, narowie, buyności i w pierwiastkach co do ilości około 2500. wynoszących, starożytnego Samskrytu i onego dyalektów, iako rodowity Grek byłby skłonny do odstąpienia Samskrytowi pierwszeństwa.

Pismo ulotne czyli raczej treść obszernego dzieła pod tytułem: *Die Griechen als Stamm-und Sprachverwandte der Slawen, historisch und philologisch dargestellt, von Gregor Dankowski, Professor der Griechischen Sprache und Bibliothekar der Königl. Akademie zu Pressburg* 1828. iakowe na początku zeszłego roku 1829. rąk moich doszło i ważność podań Owidiego we mnie wzmocniło.

Aczkolwiek szapowny Autor mógł iuż mieć wiadomość o powyż wymienionem wielkiem dziele lub na podobny wpaść pomysł, wszelakoż iako Sławianin, w Greckim języku biegły tak iak iuż w swym zarysie pokazał, może i toż wzorowe dzieło miejscowościami z bogacić.

Co do mnie; porównałem ile mi czas dozwolił Grammatykę obejmującą porównanie języka staro-Greckiego z Rossyiskim, z Grammatyką Samskrytskiego języka i budowę obudwu tych języków, prócz sposobu wymawiania bardzo niepewnego Greckiego, dla zamieszania się z nim Fenikizmu i Egipsyizmu, tudzież dla użycia niedostatecznego abecadła w pomieszano-Greckim, prawie całkiem budowę Samskrytu znalazłem.

Jak ubolewać mi należy, iż Sławianie i ich pobratymcy Grecy, dawniej w tym przedmiocie pisać nie zaczęli; bobym nie był zagniony do przerzucania ogromnych stosów miernych, a nayeczęściej błędnych pomysłów naszych i nam sąsiednich zarozumiałych zwolenników terazniejszey szkoły, co zasad Leibnitza odstąpiła i uwagę nowo związanego Towarzystwa krytyczno-philozoficznego w Berlinie na siebie ściągnęła; tak z drugiej strony winienem wyznać moje nayżywsze uczucia wdzięczności dla mistrzów zmarłych i żyjących, co mi przez swoje wzorowe dzieła, w tak mozolnym zawodzie, iakowe w końcu 67. roku mego życia śmiało za ukończony uważać mogę, przewodniczyć raczyli.

Kończąc zarys niniejszy moich dotychczasowych usiłowań i zawieszając dalsze posuwanie druku Grammatyki języka Samskrytskiego iakową mam prawie całkiem upełnioną; tudzież innych prac nagromadzonych, przedstawiam dziełko szanownego i wiele obiecującego uczonego młodziana Królestwa Pruskiego Adolpha Fryderyka Stenzler, Pomorzanina, z rękopismu w Królewsko-Berlińskiej Bibliotece będącego wypisane; w roku 1829 drukiem ogłoszone, iakowe w środku Maja r. b. rąk moich doszło: własnym nakładem i czcionkami w latach 1814 i 1815. w Warszawie podług Ed: Se-

rampurskiej przez intezszych Artystów odlanemi, później podług wzorów Berlińskich uzupełnionemi, z przydaniem w piśmie zwyczajnem wymawiania Samskrytu nad każdym wyrazem teyto mowy, tudzież zbliżania się oney do języka Polskiego, pod każdym wierszem umieszczanech, o to w tym zamiarze, abym obeznanie się z tą iż tak rzekę mylnie nie do wymowienia zwaną mową, szanownym moim współziomkom i pobratymcom ułatwił. — Przyłączyłem oraz przekład Łaciński prawie dosłowny szanownego mego przewodnika, a to dla łatwiejszego porównania pomiędzy sobą tych trzech tak od siebie odległych języków.

Pan Stenzler jako wzorowy uczeń w przypisaniu swej pracy szanownemu swemu nauczycielowi F. Boop, między innymi mówi: „że to dziełko jest iedynie drobną częścią obszernego dzieła pod tytułem: *Brahma-Vaivarta-Purani* u Indostajców znanego.” — Że usiłował wyśledzić trzy poprzedzające oddziały tegoto dzieła, podług Katalogu Hamiltona, mogące być bardzo ważnemi, ale mu się to nie udało — i dlatego dwa tylko rozdziały obejmujące stworzenie Siedmiu Oceanów, tudzież powody dla iakowych Kryszna wraz z Rądhą zstąpił na ziemski padół, ogłasza. —

Co do całego dzieła, to w ogólności nadmieniam: że rękopism Biblioteki Królewsko-Berlińskiej, z iakowego dwa wyż wspomniane rozdziały wypisał, obejmuje iedynie IVty Oddział całego dzieła, to jest: श्रीकृष्णान्मखाउम्, czyli *de natalibus Krishni* albo o urodzeniu się Kriszny, podzielony na 132. rozdziałów, z iakowych przedostatni अनुक्रमणिकम् treść całego dzieła obejmuje. Że całe to Purāno, od Sūty (सुत) prawdziwego, a Sainaka (शैनक) słuchającego, gdzie Sūta powiada, iakoby to słyszał od samego Wyśsa, wsławionego w starożytności wiążacza dzieł starożytnych porozrywanych. — Sūta zaś wprowadza do rozpraw Nārada (doradcę bogów) i Nārayanę (narow chodzący) iako z sobą rozprawiających, od początku oddziału II. aż do rozdziału 129 oddziału IV. — O trzech pierwszych oddziałach nie więcej niemożemy powiedzieć nad to co Hamilton przedstawia; albowiem rozdział ten spis przedmiotów obejmujący, za nadto krótko jest skreślonym, abyśmy z niego w należnym porządku, rzecz całą objąć mogli. — W oddziale IV. Rozdziale I. Nārada w te prawie słowa mówi do Nārâyana: „iż poprzednio opowiedziany jest oddział o Brahmanie ब्रह्मखाउम्, *brahmakandam*, potem sam od ciebie słyszałem o naturze प्रकृतिखाउम्, *prakritikhandam*, iako też oddział o Ganeszie गणपतिखाउम्, *ganapatikhandam*. — Teraz więc opowiedzieć zechcesz nayważniejszy ten oddział o narodzeniu Kriszny श्रीकृष्णान्मखाउम्, *śri-*

krisznadžianmakhandam, iakowy uwalnia człowieka od wszelkich ciała i umysłu chorob, robi go mędrceem, Gornego czcicielem, szczęśliwym." Któremu odpowiada Nārāyan, wystawiając ważność tego odstepu i pieniem uwieńczy samego nawet Wyższego i jego czcicieli Wyższnawow; a gdy się to kończy, to w rozdziale drugim i trzecim tych samych; które przedstawiamy, opowiada przyczynę zstąpienia na ziemię Kriszny i Rādhę. — Że poeta był zwolennikiem stronnictwa Wyższnawow, wykazuje się tak z pienia wyż wspomnionego rozdziału pierwszego, iako też z rozdziału czwartego, gdzie jest rzecz o wypadku w iakowym ziemia przyciśniona ogromnym ciężarem, udała się z prośbą do Brahmy, aby ją od tego ciężaru uwolnić zechciał. — A na zapytanie Bostwa tego, iakichby miała ciemiężycieli? Ziemia odpowiada: iż oprócz wielu innych bezbożnych i niewdzięcznych ludzi, iakowych wymienia, a iacy bardziey ją ciemiężą, aniżeli to znieść może, to pomiędzy nimi na tych szczególnie narzeka, którzy nie oddają należney czci Krysznie; i czcicieli jego poniewierają.

O przymiotach szczególnych Bostw, od naywyższego Bostwa pochodnych, rozprawiano iak się zdaie w poprzedniczych oddziałach, albowiem Oddział czwarty, czego żalować należy, całkiem o tem milczy, wszelakoż zdaie się bydź rzeczą użyteczną, abyśmy pokrótce wspomnieli o tem, co o odrębnych Bostwach godnego wzmianki dostrzec mogliśmy.

Kryszna czyli Harys (Gorny), jest naywyższem Bostwem, a nie istotnem Wyższnego weicieniem, to się wykazuje iak z wielu innych mieysc, tak też z wiersza rozdziału czwartego, gdzie opisuje poeta, iż ziemia odwiedziła Bostwo Brāhmę,

dziapantam paramam' brahma kriszna itay' akzaradwayam'

ज्ञपन्तम् परमम् ब्रह्म कृष्ण इत्य् अक्षरद्वयम्

murmurantem summum numen, dissilabum scilicet Krishni nomen. — Inni Bożkowie są iedynie jego częściami, on zaś jest odwiecznym, niezmiennym, niestworzonym, wszechpostaciowym, wszechmocnym, zamieszkaniem jego jest:

waikuntam' paraman dhâma dziarâ mrityuharam' param'

वैकुण्ठम् परमं धाम त्रिमृत्युहरम् परम् ।

wâyunâ dharyamânan csa brahmânaddâ' ūrdhham' uttamama

वायुना धार्यमाणं च ब्रह्माण्डाद् ऊर्ध्वम् उत्तमम् ॥

kōtyōdsianam' ārdhhan csa brahmalōkhāt sandātanam'

क्रोटियोजनम् ऊर्द्धं च ब्रह्मलोकात् सनातनम् ।

na warnantyan kawibhir' wiesitran ratna nirmitam'

न वर्णनीयं कविभिर् विचित्रं रत्ननिर्मितम् ॥

Vaikunthum praestantissimum domicilium, senectutem mortemque auferens, egregium, vento fulcitum, supra Brahmanis ovum (mundum), altissimum, decies millies mille yōjana supra Brahmanis coelum, aeternum, haud depingendum a poetis, discolor, e gemmis fabricatum.

Z tego zamieszkania, niezmierną przestrzeń w górę wstępując, dostaliśmy się do nieba bawolkow गोलोक, gōlōka, gdzie znaleźliśmy siedzibę Rādhy bogini, i niezliczoną ilość reszty bawolek, odosobnionych siedzib; górę sto wierzchołkami pokrytą, a na iednym z pomiędzy nich, znajduie się dolina रासमण्डलम् *rāsamandalam* mianowana, na iakowey bawolkow tanom uroczystym रास *rāsa*, przewodzić zwykła Rādha; nadto szanownych drzewin las, do którego uczęszczają Krisznō i Rādha, tudzież rzekę Wiradzię, iakowey opis opowiada się w pierwszym rozdziale przez nas tu przedstawionym.

Przewybornie opisany iest Gōlōkus w rozdziale czwartym ręk: Pis: Berl: nastr: 17-21.

O bóstwie Wysznu bardzo rzadko zachodzi wzmianka: znajduiemy go od Kryszny daleko niższym, którego iedynie iest częstką, i o nim pobożnie rozmyśla. Niech nam będzie wolno z wyrazów wyż wspomnionego rozdziału spis przedmiotów obeymującego przytoczyć:

rādhāmādhawayōh krīdā mahad' wiesnō samudbhawam'

राधामाधवयोः क्रीडा महद् विष्णोः समुद्भवम् ।

Brahman stworca i zachowawca światow, bogow i stworzeń pan, ma mieć zamieszkanie we dworze trudnym do przystępu, सभा *sabhā*, दुर्गमा *durgamā*, napelnionym mędrkami pokutników i błogosławionych księżętami, ऋषीन्द्राः *ṛṣīndrāh*, मुनीन्द्राः *munīndrāh*, सिद्धेन्द्राः *sidbhēndrāh*, to iest: Apsarasow, iakowe skokami, i Gandharwow iakowe śpiewami iego bawią.

Nakoniec Siwen, którego częstokroć Siankarą शङ्करः *śiangkaraḥ* mianuie poeta, razem z żoną Pārwati, ma zamieszkanie na gorze Kailāso (coelum) otoczony błogosławio-

nemi i pobożnych książętami योगीन्द्रा: *yóginđrah*, i również Apsarasow tańcami i Gandharwów śpiewami zabawia się. — Bóstwo to ma mieć wyłączną opiekę nad pobożnymi; wreszcie przydomki jego powszechnie używane tu nawet dostrzegamy, iakoto: कुरः *harah*, górny; ईशः *lśiah*, pan; महेशः *mahēśiah*, wielki pan; पञ्चवक्त्रः *pancawaktrah*, pięciotwarz; त्रिलोचनः *trilōczanah*, troyoczy; चन्द्रशेखरः *czandraśōkharah*, księżycocinekowy.

Teraz wypada nam przydać niektóre wzmianki o narodzeniu się Kryszny i Rádhy na ziemi, wyjęte z rozdziałów szóstego i siódmego, iakowe się nie znajdują w Rękop: Pism: Paryskim.

Po narodzeniu się Rádhy Yasodzie, Nandi bawolka żonie, Kryszna tak iak przyobiegał, do miasta Mathura wkrólestwie वृत् *wradzia* zwanem, przy rzece Yamuna położonego udał się. Panował tam król Wāsudēwa, Dēwi syn wraz z Dēwaką żoną, córka Dēwaka, syna Ahuka z rodziny Yaduów. Kansa, Dēwaki krolowej brat, któremu głos bezciałowy ale miedziany oznaymił, że go osmy syn jego siostry, za to, że pierwiastkowo siostrę zabić usiłował, a później od tego zamiaru odstąpił, gdy mu Wāsudēwa przyobiegał, że mu wszystkich synów z Dēwaki urodzonych żywcem odda. Już pożarł Kansa szczęściu Wāsudēwa synów, siódmy zaś od Mayi w macicy Rōhini konstellacyi zamknięty, przy życiu zachowanym został. — Gdy się zaś Dēwaki w tym znajdowała stanie, iż osmego syna porodzić miała, Kansa, postawił strażników, coby mu wręczyli syna iak się tylko urodzi. — Dēwaki zaś wczasie ciemney i burzliwey nocy Krysznę syna urodziła, iakowego Wāsudēw, na rozkaz samego Kryszny, teyże samey nocy strażników śpiących napadłszy, Nandy dom zdobył, i ztamtąd, gdy Nanda i Yasōda spali, Rádhy ich coreczkę porwał. Jey płaczem strażnicy zesnu przebudzeni, natychmiast ją do Kansa odnoszą, u którego Wāsudēw i Dēwaki po wielu prośbach wyjednywają, aby ją życiem udarował.

Przeistniemy na tem co do historyi Kryszny i Rádhy: przekroczyłbym szranki książeczce tey zakreślone, opowiadając to wszystko co o młodości Kryszny w następnych rozdziałach przyjemnie rozprawia poeta.

Nadmienić tu pokrotce należy o stylu, czyli sposobie pisania Autora tego to Purānu. Jakowy porównyując z owem nayprościejszym a przytem naywznioślejszym ro-

działu Krasomowstwa, iskowy dostrzegamy w ręk: Pis: Manu, Rāmāyāna i Mahābhā-
rata, to musimy mimowolnie skłonić się na stronę uczonych, co Purānom nierownie
poźniejszy początek, od tychto arcy-dzieł naznaczyć usilują. Znaczenie przedników i
przyrostków za czasow naszego poiety, zdaie się maiey pewnem i w prawidła ujętem,
ale najczęściej wtłaczanymi bywaią też przedniki i przyrostki do zapelnienia ilości syl-
lab. — Szczegolniey przednik i orsz przyrostek च cza, znaczący: co, i, iak, inny, ka-
żdy, niektóry i t. p. w wielu mieyscach bezpotrzebny dostrzegamy, i iedynie iako słu-
żący do uzupełnienia पाठपुराण पदपत्राण्य pādapūraṇāya, padeszū puranowego. — Wresz-
cie w składaniu wierszy zdaie się używać nasz poieta większey nierownie wolności od
starożytnych wieszczkow. Ale o ile w tem od prawidel odstępuje, powiedzieć nie śmiem:
bo iakie są prawidła zlogow (Słōga) dotąd nam nie wiadomo. Rozprawił wprawdzie
o tey mierze mąż w tey gałęzi (u Grekow i Latynow) naybiegleyszy P. Ewald (*), ale
iżak mi się zdaie z większą niż mu należało zarozumiałością w tey sprawie wyrokował.“

Utwor tego to dzieła, możnaby położyć na 332. lat przed naszą Erą za Patryar-
chy Budhysatwa. — (Zob: pierwszy poszyt str: 161. o tym mędrzu).

Dotąd szanowny nasz młody przewodnik w przypisie powyż wspomnionym. —
Mam w rękopismach wiele materyałow co do iloczasu naydłuższych i naykrótszych
miarowych wierszy Samskrytu, Prakrytu, Pahlī czyli Pelasgo-Polakow, usilowałem i
niniejszy ułomek ogromnego miarowego poematu, przy pomocy młodego i prostego
Moñki मुनि Podlasiānina co do iloczasu ująć w prawidła, ale ponieważ moy szanowny
przewodnik, czyli raczey przepisujący iego Autora, pierwiastki न्ना द्वा, znać, i त्वा
dziana, rodzić, dzisiać, różniące się o iedną syllabę, kalecząc, za iedno bierze, iak to
spis pomyłek w druku wykaże, przeto okoliczność tę do pomyślniejszey chwili odkła-
dam. — Dla sprostowania pomyłek w druku i dla ułatwienia obeznania się z wymawia-
niem Oryginału Samskryjskiego w *Diewa-Nagary*, dołącza się Tablica postaci pisma tey-
że mowy, w porządku narodowym abecadła.

(*) *Ueber einige ältere Sanscrit-Metra. Götting 1807. pag: 8-13.*

Pomyłki w Druku zaszłe.

karta	wiersz	i est	czytay	karta	czytay	i est	czytay
2	2	सद्धोपात्	सद्धपात्	23	8	मानिनीं	मानिनीनां
»	19	śiaśiapat'	śiapat'	»	10	dhandayā	dhanayā
»	21	śaszeptania	czuwaiqcey	25	17	ता	सा
3	4	bhābhāndziana	bhāyabhāndziana	26	16	katiszthaputras'	kaniszthaputras'
4	6	ज्ञोवनम्	ज्ञीवनम्	27	10	kawanōdo	lawanōdo
4	9	czuwaiqcey	czuwaiqcey	»	11	क्वणोदो	लवणोदो
5	1	sārdezam'	sārdbham'	28	16	trih	duh
ten sam wyraz sārdezam' na kartach 6, 7, 10, 12, 24, 26, 33 znajdujący się, czytay wszędzie sārdbham'.				29	7	wridezaparyāntan	wridbhāparyāntan
5	10	wirāma	wirarāma	30	1	sāhhwi	sādhwi
6	5	प्रतिक्षापालनाप	प्रतिक्षापालनाय	31	2	हारस्	हरिस्
8	16	prōdhinnana	prōdbhinnana	34	1	dziānanti	dznanti
»	17	तदा	सदा	»	2	ज्ञानोत्	ज्ञानति
9	2		कामपाणप्रपीडिताम्	36	15	stutirā	stutiparā
10	10	pragaczahata	pragaczaczata	42	5	स्वचक्रम्	स्वच्चक्रम्
16	5	काननैश्च	काननैश्च	44	4	dziānāsi	dznāsi
18	16	gaczcha	gaczczha	»	17	श्री	श्रीः
21	11	प्रिया	प्रियां	46	5	चरणाम्बुजम्	चरणानुजम्
				46	7	śiaszah	śiēzah
				47	5		सुरासुरमुनीन्द्राश्च

Dla łatwiejszego sprostowania niniejszych pomyłek, dołącza się następnie Tablica A: becałowa Samskritu, w porządku narodowym Polskim ułożona.

TABLICA ABECADŁOWA
S A M S K R I T U,

W PORZĄDKU NARODOWYM POLSKIM UŁOŻONA.

A.	B.	C.	D.	E.
अ a, krótkie,	ब ba,	च cza, cz,	द da,	ध d-hwa,
आ à, długie,	बु b-ba,	झ cz-cza,	उ da,	ढ dh-wa,
। umieszczone między gło- skami, czyta się iak à dł:	बद b-da,	च्क cz-czha,	ड d-ba,	ढ dh-ya,
	भ bha,	क czha,	ड d-bha,	ध d-hya,
	भ bh-ra,	ह cz-hra,	ड d-bh-ra,	झ d-ma,
अः ah, (h nieme)	भ्य bh-ya,	ह्य cz-hma,	ड d-bra,	झ d-ma,
। ay, ey, é,	ब्र bra,	ञ cz-na,	झ d-bh-ya,	ड d-na,
ऐ ay, é,	ब्य bya.	ञ cz-ra,	ड d-da,	ड d-ra,
अं am, an, em, en		ञ cz-wa,	ड d-dha,	ड d-ra,
औ lub औ au, ó		ञ cz-hya.	ड d-bh-na,	ड d-ri,
			झ d-dh-ya,	झ d-r-ya,
			ड d-d-ra,	ड du,
			ड d-d-wa,	ड dū,
			ड d-ga,	ड d-wa,
			ड d-g-ha,	ड d-wa,
			ड d-g-ra,	ड d-w-ra,
			ड d-g-ya,	ड d-w-ya,
			ड d-gh-ra,	ड d-ya,
			ध dha,	घ d-ya,
			ढ dha,	क्ष dziaha,
			ढ dh-ma,	क्ष dzia, dz, dź,
			ध d-hna,	क्ष (क्ष) dź-na,
			ध d-hra,	क्ष dź-ra,
			ढ dh-ra,	क्ष dź-dzia.

Kontynuacja Tabelli Abecadłowej Samskritu.

O.	P.	R.	S.	T.	U.	W.
जो } ओ } ^ó ^{dlugie}	प pa, फ pha, फ़ ph-ma, फ़ ph-ya, प्ल p-la, प्प p-ma, प्र p-na, प्र p-ra, प्र p-ta, प्र p-wa.	र r' r'z, र ra, ऋ ri, rzi. ऋ ri, rzi. र्त r-ta, रु ru, rzu. रू rú, rzú. र्ष r-ya.	स sa, lub za, श sia, ल s-la, ल s-na, स s-ra, स्त s-ta, स्र s-tra, स्र sza, ल sz-na, ट sz-ta, ष्ठ sz-tha, ट्ट sz-t-wa, ठ्ट sz-th-wa, ष sz-wa, ष्ठ sz-th-ya, ष्ठ sz-thya, ष्य sz-ya, श् ś-cza, श् śia, श् ś-la, श् ś-na, श् ś-ra, श् ś-wa, श्च ś-ya.	त ta, ठ ta, थ tha, ठ tha, थ th ma, थ th-na, ठ th-ra, ठ th-wa, थ th-ya, ल th-ina, त t-na, त्र t-ra, ट t-ra, त्य t-tha, त t-ta, ट t-ta, त्र t-t-ra, व t-wa, ट t-wa, त्र t-t-wa, थ th-ya, व t-ya.	उ u, krótkie ऊ ú, długie	व wa, व w-ra, व्य w-ya.

Dokończenie Tablicy Abecadłowey Samskritu.

Znaczenie Półglosek.	Znaczenie Znamion		Niekórych zglosek postać		Znaki Liczebne	
	Wierzchnie:	Dolne:	Dawna	Nowa		
ॐ ba, ' ॐ bha,	ॐ ai, np: कै kai, ke. ॐ au, np: कौ kau. ॐ é, np: कै ké. ॐ i krót: कि ki. ॐ i dług: की ki. ॐ ó, — को kó. ॐ r, — र्म rma. ॐ m, l, n, यं yam, yan	ॐ b, np: ब् b-ba.	ॐ bha,	ॐ	ॐ १ १ ॐ २ २ ॐ ३ ३ ॐ ४ ४ ॐ ५ ५ ॐ ६ ६ ॐ ७ ७ ॐ ८ ८ ॐ ९ ९ ॐ ० ०	
ॐ cza,		ॐ cza.	ॐ cza,	ॐ		
ॐ dha,		ॐ da.	ॐ dha.	ॐ czaha		ॐ
ॐ dzia,		ॐ ka.	ॐ ka.	ॐ dzia,		ॐ
ॐ ga,		ॐ la.	ॐ la.	ॐ gha,		ॐ
ॐ gha,		ॐ lra, krótkie.	ॐ lra, krótkie.	ॐ ha,		ॐ
ॐ gra,		ॐ lrà, długie.	ॐ lrà, długie.	ॐ ka,		ॐ
ॐ ya,		ॐ ra.	ॐ ra.	ॐ na,		ॐ
ॐ kha,		ॐ ra, krótkie.	ॐ ra, krótkie.	ॐ na,		ॐ
ॐ ksza,		ॐ rà, długie.	ॐ rà, długie.	ॐ nga,		ॐ
ॐ la,	ॐ } połączenia niekórych po- wyższych zna- mion	ॐ ta.	ॐ ma,	ॐ		
ॐ ma,		ॐ tha.				
ॐ na,		ॐ u, krótkie.				
ॐ na,		ॐ ù, długie.				
ॐ na,	ॐ } zastępujące h, m, n.	ॐ wa.				
ॐ ncza,		ॐ zmiękcza, czyli skraca wymowie- nie głoski, np: b', é, d', g', m', n', p', r', t', w'.				
ॐ ndzia,	ॐ } ॐ znaczy wyrzu- tnią, lub zamię- ną głoski.					
ॐ nta,						
ॐ pa,	ॐ } ॐ znaczy początek strophy.					
ॐ sa,						
ॐ sia,	ॐ } ॐ oznacza koniec.					
ॐ ścza,						
ॐ sza,						
ॐ ta,						
ॐ tha,						
ॐ tra,						
ॐ wa.						

„ nārāyana uwācya „

॥ नारायण उवाच ॥

» Narow chodzący odwiecza, odpowiada »

1. a) yēna wā prārthitah kriszna śdziagāma mahitalam'

येन वा प्रार्थितः कृञ्ज अज्ञगाम महीतलम् ।

W ów czas czule proszony Kriszna (Stwórca) szedł na wielki padoł (siemię)

» b) yan yan widhāya bhūmau sa dziagāma swālayan wibbuh

यं यं विधाय भूमौ स जगाम स्वालयं विभुः ॥ १ ॥

jakowg idąc przybrał postać na ziemi, szedł na pochod i do swego państwa powrócił;

2. a) bharāwatārāṇōpāyaṁ dusztānam cya wadbōdyamam'

भारवतारणोपायं दुष्टानां च वधीद्यमम् ।

jak w Bhary' przemianie podpadł grzechowi, cielesnemu i chciał zniszczyć bezbożnych;

» b) sarwan tē kathayissyāmi snwicārya widhānatah

सर्वं ते कथयिष्यामि सुविचार्य विधानतः ॥ २ ॥

wszystko ci wygadam pięknie pomyślane, do nauki ułożone.

3. a) adhunā gōparūpan cya gōkulāgamanan harēh

अधुना गोपतूपं च गोकुलागमनं हरैः ।

Już, jak bawołą przyjął postać i w rodzinę bawołą wcielił się Gorny,

» b) rādhā gōpālikā yēna nibōdha kathayāmi tē

राधा गोपालिका येन निबोध कथयामि ते ॥ ३ ॥

jak Rādhā została bawołą ieno niebaday wygadam tobie.

N ā r ā y a n u s i n q u i t :

1. A quo rogatus Krishnus in terram descenderit; quam formam in terra indutus princeps
2. in domicilium suum redierit, dolum incarnationis sub forma Bhāri, impiosque occiden-
3. di conatum: haec omnia tibi narrabo, bene perpensa, ordine exposita. — Jam Haris bubulci formam et quomodo bubulci familiam ingressus sit, a quo Rādhā bubulea facta sūt

4. a) śiāngkhacśūdāwadhē pūrwan sangkszēpāt' kathitan śrutam'

शङ्खचूडवधे पूर्व सत्तेपात् कथितं श्रुतम् ।

Jak Śiāngkhacsudak przemienił się, już poprzednio zaszeptan, wygadane, słyszales

- » b) adhunā tat' suwistārya nibōdha kathayāmi tē

अधुना तत् सुविस्तार्य निबोध कथयामि ते ॥४॥

teraz też pięknie i obszernie, bylebyś był bacznym, wygamam tobie.

5. a) śrīdāmanā kalalāś czainwa babbūwa rādḥayā saba

श्रीदाम्नः कलहम् चैव बभूव राधया सह ।

Szczęśliwego Damana kalne ścięcie się, kłótnia, była powodem że przez Rādḥę potężną

- » b) śrīdāmā śiāngkhacśūdās cza pāpāt' taśya babbūwa ha

श्रीदामा शङ्खचूडम् च पापात् तस्य बभूव ह ॥५॥

Srīdamā w Śiāngkhacsudę przemianie popadł i to było nieszczęściem

6. a) rādham śiāśiāpa śrīdāmā yāhi yōnin cza mānawim'

राधां शशाप श्रीदामा याहि योनिं च मानवीम् ।

Radę zaszeptał Szri-Dāmā „poydź w macię a to w ludzką,

- » b) wradźé wradziāngganā bhutwā wiczariszyasi bhūtālē

व्रजे व्रताङ्गना भूत्वा विचरिष्यसि भूतले ॥६॥

w wrogów niebie na Wradziankę przemieniona wychodzisz się wspaniale na ziemi"

7. a) bhūtā śrīdāmā śiāśiāpāt' sā śrīkrisznan samuwācā ha

भीता श्रीदामशापात् सा श्रीकृष्णं समवाच ह ।

Bojąc się Szri-Damy zaszeptania, ta do Szczęśliwego Stwórcy doskonałego rzekła nieestety!

-
4. narrabo tibi, auscultā. In narratione de Sankhachūdi morte antea breviter narrata au-
5. dita sunt; nunc vero eadem uberius exponens narrabo tibi, auscultā. Dāmāni rixa fuit
6. cum Rādḥā, cujus rixae scelere Dāman Sankhachūdas factus est. Rādḥām exsecratus est
Dāman: »ingredere uterum humanum; in Vrajo bubulca facta ambulabis in terra." Per-
7. terřita Dāmānis exsecratione illā Krischnum allocuta est: »bubulcae formam induam,

» b) gōpīrūpam' bhawiszyāmi śrīdama mam śiasīapa ha

गोपीरूपम् भविष्यामि श्रीदामा मां शशाप ह ॥७॥

»w bawolki postaci mam zostawać, Szrīdāmā mnie zaszeptał, niestety

8. a) kam' upāyan kariszyāmi wada mām bhābhāndziana

कम् उपायं करिष्यामि वद माम् भयभङ्गन ।

»niakiegoż upoienia użyję, zrobię, powiedz mi bojaźni pogromco!

» b) twayā winā katham' ahan dhariszyāmi swadziwanam'

त्वया विना कथम् अहं धरिष्यामि स्वजीवनम् ॥८॥

»ciebie pozbawiona ktoś mnie udaruje, wesprze, w zachowaniu życia

9. a) Kszané manyē śiatayugan Kālan nātha twayā winā

क्षणे मन्ये शतयुगं कालं नाथ त्वया विना ॥

»Dla pragnąco chciwego córki umysłu, stowieczny przeciąg czasu będzie dla pozbawionéy ciebie

» b) czakszur nimészawirahád' bhawéd' dagadham' manō mama

चक्षुर्निमेषविरहाद् भवेद् दग्धम् मनो मम ॥९॥

»Pragnącej na okamgnienie przewłoka będzie spaleniem umysłu mego

10. a) śīarat pārwana czandrābhan sudhāpūrnānanan tawa

शरत्पार्वणचन्द्राभं सुधापूर्णाननं तव ।

»niesiennego pierwszego księżycy światłość, blask, słodyczą napelnionéy twarzy twojej

» b) nātha czakszuśczakōrābhyām piwāmay' abam' abārnīśīam'

नाथ चक्षुश्चकोराभ्याम् पिवाम्य् अहम् अहर्निशम् ॥१०॥

»dla córki co rzęсами ocznemi piję, czerpam dniem i nocą.

8. Dāman me exsecratus est, Quem dolum faciam? dic mihi, o timoris fractor! Quomodo sine te vitam sustentabo? Sine te, domine, vel momento, quasi centum aeva tempus videtur; oculi nictationis sejunctione cor meum foret combustum. Faciem tuam, splendentem sicut festi autumnalis luna, nectare repletam, palpebris, o domine, horrio

11. a) twam átmá mé manah práná dēhamātran vadāmay' aham'

त्वम् आत्मा मे मनः प्राणा देहमात्रं वदाम्य अहम् ।

»Ty jesteś duszą, ciałą dla mnie, parem, życiem, bogów matki, mówię, powtarzam

- » b) drishti śaktiś cza czakszuś twan dziwanam' paraman dhanam'

दृष्टिः शक्तिम् च चक्षुस् त्वं जिवनम् परमं धनम् ॥११॥

»wzrokiem, sokiem, siłą i widzeniem, ty życiem, czuciem, bogactwami

12. a) swapné dānānē twayi manah smarāmi twatpadāmbudziam'

स्वप्ने क्षणे त्वयि मनः स्मरामि त्वत्पदान्बुद्ध्याम् ।

»piącęcy, snaięcęcy, czuawięcęcy o tobie umysł, marzą się mi twoje nogi bobuczkowe, lotusowe

- » b) tawa dāsyān winā nātla na dziwāmi kszanan wibhō

तव दास्यं विना नाथ न जीवामि क्षणं विभो ॥१२॥

»twego poddaństwa pozbawiona córka chwili nie pożyję pragnąca twej światłości.»

13. a) krisznaś tadwaczanan śrutwā bhōbhāyāmās' sundarim'

कृष्णस् तद्वचनं श्रुत्वा बोधयामास् सुन्दरीम् ।

Kriszna takowy głos (vox) wysłuchawszy, zlitował się nad Synowdawczynią

- » b) wakszasi prēyasīn kritwā cakāra nirbhayam cza tām'

वक्षसि प्रेयसीं कृत्वा चकार निर्भयां च ताम् ॥१३॥

»mówię do czulęcy, zrobił, aby ją uczynił bezbojaźliwą i iey (rzekł)

14. a) mahitalam gamiszyāmi wārāhē cza warānanē

महीतलं गमिष्यामि वाराहे च वरानने ।

»Na wielki padół ziemi nam iść, gaimać, na starym warchlaku i pod warchlaka twarzą

-
11. interdū noctuque. Tu es anima mea, mens, spiritus, totumque corpus, sic dico, tu es
12. visus meus, vis, oculus, vita summaeque divitiae. Dormiens, vigilans, in te mentem
defigo, recorderque pedum tuorum loti; nisi tibi iuservire possam, domine, ne momen-
13. tum quidem vivam, egregie." Cujus sermone audito, Krischnus consolatus est pulchram;
14. ad pectus premens amatam, securam eam fecit. »Ego quoque, o pulchra facie praedita

- * b) mayá sárdeczam' bhógamanan dzianma té pi nirupitam'

मया सार्द्धम् भूगमनं जन्म ते ऽपि निरूपितम् ॥२४॥

moia serdeczna, na ziemię sstąpiwszy zdsiałam cię abyś była ciągle piękno-twarzą.

15. a) wradzian gatwá wradzie déwi' wiharisszyámi kánané

व्रजं गत्वा व्रजे देवि विहरिष्यामि कानने ।

Wrodziwszy się przybywszy do W'raiu Bogini będziemy wierzgać po lesie.

- * b) mama pránádhiká twan cza bhayan kin té mayi sthité

मम प्राणाधिका त्वं च भयं किं ते मयि स्थिते ॥२५॥

Moia czuta kochanko tobie czegoś się obawiać, kiś to, gdyż ia tam stanę"

16. a) tám' itay' uktwá haris' tatra wirráma' dziogátpátih

ताम् इत्यु उक्त्वा हरिस् तत्र विरराम जगत्पतिः ।

Tey tak uknęwszy, rzekłszy, Gorny, tam ramienny zwycięzca słońców, światów pan

- * b) ató hétór dziagannáthó dziogáma nandagókulam'

अतो हेतोर जगन्नाथो जगाम नन्दगोकुलम् ॥२६॥

a to dla tego aby odrodzenie się zdsiaład i przeżył w Nandagi (nieskończonego) rodzinę

17. a) kin wá tasya bhayan kasmád' bhayántakáarakasya cza

किं वा तस्य भयं कस्माद् भयात्तकारकस्य च ।

Aléś od kogo takowa boiaśń, przez kogo, boiaśni pogromca przerażonym został?

- * b) máyábhayaczczahlénai - nwa dziogáma rádhikántikam'

मायाभयच्छलैर्न व जगाम राधिकातिकम् ॥२७॥

oto od Mayi boiaśnią zmojaczony, zdsiałal pochod do Rádhiki kochanki

-
- terram adibo; mecum in terram descendere, ibique nasci, tibi decretum est. Vrajum a-
15. gressa, o dea, ambulabo ibi in sylva. Tu mihi vita es praestantior; quid times, me su-
16. perstite?" Hanc sic allocutus Haris conticuit ibi mundorum dominus. Hac ex causa
17. mundorum dominus ingressus est familiam Nandi bubulci. Quid vero? cur huic, vel
timoris fractori, timor fuit? A Máyá timore deceptus Rádhám adiit. Ambulavit cum

18 a) widzialhari tayá sárdecan gôpawéšian widháya sah

विज्ञहरि तया सार्द्रं गोपवेशं विधाय सः ।

wierzył z tą serdeczną w bawoli ubior przebrany dał się widzieć

» b) saha gôpáṅganábhīs' csa pratidánápalánāya csa

सह गोपाङ्गनाभिष् च प्रतिज्ञापालनाय च ॥२४॥

wraz z bawolkami, aby przepowiedzenia dopełnił (doposażył) i

19. a) brahmaná prárthitah krisznah samágatya mahítalam'

ब्रह्मणा प्रार्थितः कृत्तः समागत्य महीतलम् ।

od Brahmy czule proszony Stwórcy doskonaly zstąpił na wielki padół, ziemię

» b) bháráwatáranam kritvá džiagāma swálayan vibhuh

भारवतारणं कृत्वा जगाम स्वलयं विभुः ॥२५॥

a w Bharę przemianę zrobiwszy, zszedł do swego państwa i tam na powrót świetniał.

„ nárađa uwácza „

॥ नारद उवाच ॥

Narada (doradca Bogów) odwiecza.

20 a) íridāmanah Kalahaś' czaś-nwa kathan wá rádhaya saha

श्रीदान्नः कलहस्य चैव कथं वा राधया सह ।

Szczęśliwego Danana kalne ścięćie się, kłótnia, iak zaszła z Rádhą

» b) sangszépát' kothitam' purwan sanwyaśya kathyá-ndhuna

सङ्गपात् कथितम् पूर्व संव्यस्य कथया-धुना ॥२०॥

i Sangha zaszepanie, padło, zagadnione poprzednio z wyjaśnieniem odgadnij teraz.

18. illa, bubulei habitum indutus, et cum bubuleorum mulieribus, ut promissum servaret.

19. Krischnus, terram aggressus, Bhári incarnatione facta, Brahmane rogante, rediit in domicilium suum princeps.

Náradus inquit:

20. Dámánis rixa cum Rádhá quomodo orta est? Hanc, jam antea breviter enarratam, nunc fusius exponens, narra.

„ śrīnārāyaṇa uvāca „

॥ श्रीनारायण उवाच ॥

» Szczęśliwy Narow chodzący odwiecza »

21 a) ēkadā rādhikā sārdecan gōlōkē śrī hariḥ swayam'

एकदा राधिकासाई गोलोके श्रीहरिः स्वयम् ।

Niegdyś Rādhikā serdeczna w bawolem niebie ze szczęśliwym Gornym swym lubym

» b) vidziahāra mahāranyē nirdzianē rāsamanadale

विजहार महारण्ये निर्जने रासमण्डले ॥२१॥

wierzała po wielkim lesie bezludnym, na roskoszy, tańców, dolinie.

22. a) rādhikā sukhasambhōgād' rūrūdhē na swakampanam'

राधिका सुखसम्भोगाद् रुरुधे न स्वकम्पनम् ।

Rādhikā chciała ciągnęły roskoszy, rycząc płakiwała niebędąc ze wszystkiemi zadowoloną

» b) Krittivā vihāran śrī krisznaś tām' adrishtvā vihāya cza

कृत्वा विहारं श्रीकृष्णस् ताम् अद्रष्ट्वा विहाय च ॥२२॥

i czyniła wierzgi, wyrzuty: Szczęśliwy Kriszna postrzegłszy że zbytnica, z nią skończył i

23. a) gōpikam wiradziām' anyam śringgārathan dziagāma ha

गोपिकां विरजाम् अन्यां शृङ्गारार्थं जगाम ह ।

bawoikę mężną inną dla ślimogorza, lubwy gorący wyrzawszy, zszalał pochod do niej niestety!

» b) wrindāranayē cza wiradziā subhagā rādhikāsamā

वृन्दारण्ये च विरजा सुभगा राधिकासमा ॥२३॥

w Szanownych lesie gdzie wstrzeżliwa, piękno-bogata Radyce podobna była

Nārāyanus inquit:

21. Ambulavit puondam in bovum coelo Haris ipse una cum Rādhā, in sylva magna, deserta, in saltationis planitie. Rādhā, voluptatem fruendi cupidine, reprimere non potuit tremorem. Krischnus, ambulatione finita, illam, ejus cupiditatem non expleverat, re-
23. linqvens, Viriam, aliam bubulcam adiit, voluptatis causa. In Vrindarum sylva Viraja

21. a) tasyā wayasyāh sundarāyē gōpīnam śīata kōṭayah

तस्या वयस्याः सुन्दर्या गोपीनां शत कोटयः ।

Jey towarzyszek synowdarczynich bawolek było sto razy po dziesięć tysięcy

- » b) Kriszna prānādhikā gōpīdhanyā mānyā cza yōszītām'

कृत्तप्राणाधिका गोपी धन्या मान्या च योषिताम् ॥२४॥

dla Kriszny parno ulubiona w bawolki bogata, rozumna i nayszanowniejsza

25. a) ratha sinhāsanaśhā sā dadarsia harim' antikē

रथसिंहासनस्थया सा ददर्श हरिम् अतिके ।

na wozie od lwów ciągnionym stoięca spostrzegła Gornego i na wzajem

- » b) dadarsia śrīharis' tam cza śīaraczczandra nibhānanām'

ददर्श श्रीहरिस् तां च शरच्चन्द्रनिभाननाम् ॥२५॥

spostrzegł szczęśliwy Gorny tę co jesienno-pełniowey księżycyca-twarzy była

26. a) manō hāram sāsyatam cza paśyantīn wakraczakszusā

मनोहरां सास्यतां च पश्यतीं वक्रचक्षुषा ।

umysł porywajęca, najpiękniejsza i patrząca wypukłemi oczami

- » b) sadā śhōdasiawarsziyām' prōdhinnana wayauwanām'

तदा शोउश्रवर्षयाम् प्रोद्धिन्नवयौवनाम् ॥२६॥

ciągle, zawsze, szesnastoletniej młodości wyględajęca, świeżo-twarzy, młodościę udarowana

27. a) ratnā langkāraśiōbbhādhyam bhūszitam sulkṭawāsasā

रत्नालङ्कारशोभायां भूषितां शुक्लवात्ससा ।

perlistem iasnicięca ubiorem, kwiecista, ozdobiaona białę odsięę

24. fausta, Rādhae similis fuit; cui amicae pulchrae erant bubularum centies centum milia. Krischno vita carior erat bubulea dives, honorataque mulierum. Sedens in pulcherrima curru sede conspexit Harem praesentem, viditque Haris illum, praeditam facie ple-
26. 'lanio simili, animum rapientem, pulcherrimo vultu praeditam, intnentem globosis o-
27. 'culis', semper sedecim annos natam, progerminante recenti juventute praeditam, gemmę

- » b) pulakānezitasarwānggīn Kāmawānaprapīditām'

पुलकाञ्चितसर्वाङ्गी कामवाणप्रपीउताम् ॥२७॥

włosami lubwą wzbudzaiczeni wszystka pokryta, kupidyna strzałami dosięgniona.

28. a) driszwā tam śrīharis' tūrnan widzialhāra tayā saha

दृष्ट्वा तां श्रीहरिस् तूष्णीं विज्ञहार तथा सह ।

Uyrzawszy ią szczęśliwy Gorny, zdurniony zacsqł wierszi swe z nią saras

- » b) puszpatalpē mahāranyē nirdzianē ratnamandapē

पुष्पतल्पे महारण्ये निर्जने रत्नमण्डपे ॥२८॥

na kwiatowém posłaniu wielkiego lasu bezludnego w perlowém ustroniu

29. a) mūrczhām'awāpa wiradziā Krisznaśringgārakautukāt'

मूर्च्छाम् अवाप विरजा कृष्णशृङ्गारकौतुकात् ।

w zachwycenie wpadła, mężina, wstrzenięśliwa, z Kriszną ślinogorza lubwy kosztuięc.

- » b) kritwā wakszasi prāñśian kōtikandarpasannibham'

कृत्वा वक्षसि प्राणेशं कोटिकन्दर्पसन्निभम् ॥२९॥

zrobiła odgłosy w parynym, czułym, dziesięć-tysięcznym Kandarpom podobnym.

30. a) tayā - nsaktan śrīharin cza ratnamanadapasansthitham'

तया - सक्तं श्रीहरिं च रत्नमण्डपसंस्थितम् ।

Gdy to się dzieie, a szczęśliwy Gorny w perlowém ustroniu przy ulubioncy zostaie,

- » b) driszwā cza rādhikānyās' cza czakrus' tam cza niwēdanam'

दृष्ट्वा च राधिकान्याश् च चक्रुस् तां च निवेदनम् ॥३०॥

sprostrzegły to Rādhi panny i uczyniły ią o tem wiadomą.

- ornatus splendore divitem, ornatam candidis vestibis, in cujus toto corpore gaudio erigebantur pili, Kāmadvēṭ sagittis sauciam. Quam cum vidisset Haris, celeriter jocatus
28. est cum illa in florum strato, in magna sylva deserta, in gemmea villa. Animi deliquium passa est Viraja, cupidine voluptatis cum Krischno, ad pectus premens vitae dominium, innumeris Kandarpis similem. Cui adhaerentem Harem, in villa gemmae commo-

31. a) तस्मै तु वचनान् श्रुत्वा सुघ्राप च रुरोद च ।

तासां तु वचनं श्रुत्वा सुघ्राप च रुरोद च ।

Ich przeto głos usłyszawszy, zasnęła w mdłości i płaczu

a b) bhṛīṣān rūrōda sā dēvī raktopankadhialōcānā

भृशं रुरोद सा देवी रक्तपङ्कजलोचना ॥३१॥

rzewnie płakała owa Bogini wdziszków pięknych, wodnych oczu

32. a) tā uvāca mahādēvī mān tan darśiyitun kṣamān

ता उवाच महोदेवी मां तं दर्शयितुं क्षमाः ।

do teŝ sawoła wielka Bogini, mnie tego dostrzeŝ chce się

a b) yadi satyam' hrūta yāyam' mayā sārdecam' pragacazhata

यदि सत्यम् ब्रूत पृथम् मया सार्द्धम् प्रगच्छत ॥३२॥

kiedy prawdę gadacie łącznie zenną serdeczne naprzód kaczycie

33. a) karīṣyāmi phalan gōpayān kṛīṣṇasya cza yathō cxitam'

करिष्यामि फलं गोप्याः कृष्णस्य च यथोचितम् ।

zrobię nagrodę, chwałę, bawołce i Krisznie razem iak to przepisano.

a b) śighram' ānayatā - nnyās' cza tayā sārdezan hari priyān

शीघ्रम् आनयता न्यास च तया सार्द्धं हरिप्रियाः ॥३३॥

prędko zwołajcie inne co się teŝ serdeczne Gornego przyjaciółce

34. a) antarwakran sasmītan cza wiśzakumbhasudhāmukham'

अन्तर्वक्रं सस्मितं च विषकुम्भसुधामुखम् ।

Złośliwego i uśniechającego się trucizno - słodko - gębego

-
31. rāntem conspicientes Rādhas amīcae, hanc certioreŝ fecerant. Quarum sermone audito obstupuit, flevitque; vehemēter flevit dea illa, rubicundo loto similibus oculis praedita.
32. Hās allocuta est magna dea: »num monstrare mihi illum potestis? si verum dicitis vos,
33. mecum procedite. Mercedem dabo bubulcae et Krishno, sicut merentur; celeriter addu-
34. cite alias ab Hare amatas. Malignum istum, ridentem, venenato nectaris ore praeditum,

» b) dayā śriyaṁ samāgantun yūyaṁ dāsyō na dāsyatha

दयाश्रियं समागतुं यूयं दास्यो न दास्यथ ॥३४॥

udarowanemu ślinogorzem, lubwą, ku mnie wniścia wam poddankom nie dawać.

35. a) tam ēva manadapan ramyaṁ yāta sanwaksyayatē - śwaram'

तम् एव माण्डपं रम्यं यात संवक्ष्यते - "श्वरम् ।

Tam do owego przyjemnego ustrania ramiennego, potężnego, przyszedłszy; przemowcie do Pana:

» b) rādhikāvacanān śrutvā kāścid' gōpyō bhayānwiṭāh

राधिकावचनं श्रुत्वा काश्चिद् गोप्यो भयान्विताः ॥३५॥

Rādhiki głos usłyszawszy niektóre z bawolek w boiaźni wpadły ;

36. a) tāb sarvāh sampuṭāṅgalyō bhāktinamrātmakandarāh

ताः सर्वाः सम्पुटाङ्गल्यो भक्तिनम्रात्मकन्धराः ।

a tak, wszystkie z sobą połączone dla boiaźni i ussanowania

» b) tāṁ' ūcuh purataḥ sthitvā sarvā ēva priyaṁ satim'

ताम् ऊचुः पुरतः स्थित्वा सर्वा एव प्रियां सतीम् ॥३६॥

doń uknęły w miejscu stojąc wszystkie iey przyjaciolki łaskawey.

37. a) wayan tan darśiayisyāṁō wiradśiāsahitam' prabhum'

वयं तं दर्शयिष्यामो विरज्ञासहितम् प्रभुम् ।

My tego przedstawimy oczsom u Wiradsi bawiącego, przemożnego Pana

» b) tāsam tu waczanān śrutvā ratham' ārāhhyā sundari

तासां तु वचनं श्रुत्वा रथम् आरूढ्वा सुन्दरी ॥३७॥

Takowy ich głos usłyszawszy na wóz wsiada Synowdarczyni

35. amore plenum introire, vos, o servae, ne patiamini. Ad amoenam villam accedite, alloquimini principem." Rādhae voce audita nonnullae bubuleae timore affectae sunt; o-

36. mnes illae junctis manibus, reverentia cervices incurvantes, illam allocutae sunt, coram

37. adstantes omnes, amatam, bonam: »Nos illum monstrabimus, apud Virajam commoran-tem, principem." Quarum voce audita in currum aseendit pulchra, abiitque cum ter se'

38. a) dźiagāma śārdecan gōpībhīṣ' trisaptasātakōtibhīḥ

उगाम सार्दे गोपीभिस् त्रिसप्तशतकोटिभिः ।

zdziałała pochód wraz z serdecznych bawolic liczbą siedmiu bilionów

» b) ratnēndrasārarcitan kōṭisūryasamaprabham' -

रत्नेन्द्रसाररचितं कोटिसूर्यसमप्रभम् ॥ ३८ ॥

(wsiadła na wóz) z pereł najświeńniejszych niezliczoney ilości, od zorzy samey świetnieyszych zrobiony,

39. a) manindrasārarcitan kalasānam trikōtibhīḥ

मणिन्द्रसाररचितं कलसानां त्रिकोटिभिः ।

naczyniami pięknie dobranemi, czas wytrzymującemi, trzy kotibów, każdy po 10,000,000. obeymując,

» b) rādžitaiṣ' cziṭrarādžibhīḥ' dźwaladbhīṣ' cza wirādžitam'

राजितैश्चित्रराजिभिश्च ज्वलद्भिश्च च विराजितम् ॥ ३९ ॥

kolami naypięknieszemi z poiniędszy kół różnobarwnych ozdobiony i iańniejący

40. a) lakścacakrasāmāyuktam' maṇḍyāyimanōhuram'

लक्षचक्रसमायुक्तम् मनोपायिमनोहरम् ।

stutysięciami innych kół, samych naypięknieszszych umysł pociągających, umysł zwyciężających,

» b) manisāravikāraiṣ' cza kōṭi stambhāḥ susiōbbhitam'

मणिसारविकारैश्च कोटिस्तम्भैः सुशोभितम् ॥ ४० ॥

pięknemi, różnobarwnemi i niezliczonemi kolumnami pięknie ozdobiony

41. a) nānācziṭrawicziṭrēna sabitāḥ sumanōhurāḥ

नानाचित्रविचित्रेण सहितैः सुमनोहरैः ।

iasnością piękną upięknione i połączone, pięknością umysł porywające,

38. ptingentis kōtibus bubulcarum; (ascendit in carrum) optimis gemmis compositum, innu-

39. merorum solum splendore splendentem, ex optimis margaritis confectum, innumeris va-

40. tum, animum commoventem, animum rapientem: ornatum innumeris variarum marga-

41. ritarum columnis, quae cum versicolori ornamento conjunctae, animum rapientes, mar-

- » b) sindūrākāramanibhir' madhyadēśiawibbūszitaih

सिन्दूरकार्मणिभिर् मध्यदेशविभूषितैः ॥ ४१ ॥

do szkarłatu podobnemi w środku stoiącemi i świetniejącemi

42. a) ratnakritrimasinhaś' eza rathaczakrōdbhasansthitaih

रत्नकृत्रिमसिंहेषु च रथचक्रोद्गसंस्थितैः ।

z pereł zrobionymi lwami, co nad kołami, berłami stały,

- » b) czaturlakšaparimitaiś' czitraghanatāsamanwitaih

चतुर्लक्षपरिमितैश्चित्रघण्टासमन्वितैः ॥ ४२ ॥

czterykroć stotysięcy wynoszącemi, piękną ilością dzwonek otoczonemi,

43. a) cziTRANūpurasiōbhādhyair' wiczitraś' eza 'wirādžitam'

चित्रनूपुरशोभाघ्नैश्चित्रैश्च विराजितम् ।

w naypięknieysze miasta, budowle lubwy, upięknione perłami urządzony;

- » b) ratimandiralakšaiś' eza ratnasārawinirmitaih

रतिमन्दिरलक्षैश्च रत्नसारविनिर्मितैः ॥ ४३ ॥

w drzwi dyamentowe tysięczne i perłowo-piękne opatrzone,

44. a) manisārakawātaiś' eza śiōbhitaś' cziTRarādžibhih

मणिसारकवाटैश्चशोभितैश्चित्रराजिभिः ।

unoszący niezliczone zakłtki lubwy, z naypięknieyszych pereł zrobione,

- » b) manindrasārakalasaśiēkharōdždžwalitair'a - yutam'

मनिन्द्रसारकलसशेखरोद्ज्वलितैर् युतम् ॥ ४४ ॥

ozdobiony perłowemi łozami lubwy, perłowemi puharami bez liku opatrzone,

42. garitis minio similibus in medio distinctae erant; leonibusque e gemmis confectis, supra

rotos stantibus, quater centum millia efficientibus, varia tintinnabula gerentibus, pedum

43. annulis ornatis, versicoloribus; gestantem innumeras aediculas voluptarias, e pulcherri-

44. mis gemmis confectas, ornatas portis gemmeis, fulgentibus, quae splendebant gemmeis

45. a) bhôgadrawyasamâyuktan wésiadrawyasamanwitam'

भोगद्रव्यसमायुक्तं वैशद्रव्यसमन्वितम् ।

w bogactwa wwiązany doskonałe piękne, w ubiory obwity,

- » b) śiôbbhitam ratnaśiroyyâbhî ratnapâtraghâtânwitam'

शोभितं रत्नशय्याभि रत्नपात्रघटान्वितम् ॥ ४५ ॥

ozdobiony w perłowe łoża, w perłowe puławy okwity

46. a) harinmantram wédinam samôbhéna samanwitam'

हरिन्मणीनां वेदीनां समूहेन समन्वितम् ।

górnô-wspaniałymi ołtarzami z zielonych pereł doskonałe uwity,

- » b) kung'kumâbhamantram cza sôpânakôtibhir'a-yutam'

कुङ्कुमाभमणीनां च सोपानकोटिभिर युतम् ॥ ४६ ॥

łóto-krokosowemi rzędami pereł ubrany, dziesięć-milionowemi

47. a) syamantakaih kaustubhaiś' cza rúcakaih prawarais' tathâ

स्यमतकैः कौस्तुभैश् च रुचकैः प्रवरैस् तथा ।

syamantakow, kaustubow i ruczakow przednich, iako też

- » b) padmakritrimakôtinam śiatakais' cza suśiôbbhitam'

पद्मकृत्रिमकोटीनां शतकैश् च सुशोभितम् ॥ ४७ ॥

z padmy wyrobami, tysiącznemi i pięknie upstrzony.

48. a) czitrakânanawâpibhir' wisîjstabbhir' wirâdzitam'

चित्रकाननवापीभिर विशिष्टाभिर विराजितम् ।

pięknemi lasami, wodami przewybornemi odznaczony,

-
45. vasibus coronisque, praeditum rebus voluptariis, tectumque vestibus; ornatum lectis
46. gemmeis, praeditum gemmeis poculis; ornatum multitudine altarium ex viridibus gem-
mis confectorum; instructum innumeris scalis gemmarum crocei coloris; Syamantacis,
47. Kaustubhis, eximisque Ruchâcis; ornatum innumeris loti artificis; variis sylvis et a-
48. quis, eximis, distinctum; ex optimis gemmis confectum, vasum splendore coronatum;

- b) ratnéndrasāraczitan kalasōddāśwalaśiēkharam'

रत्नेन्द्रसाररचितं कलसोद्भवलशेखरम् ॥ ४८ ॥

z pereł naylepszych iaśnieiqcemi naczyniami uwienozony,

49. a) śiatayōdzianam' ūrdhhan cza śiatayōdzianawistritam'

शतयोजनम् उर्ध्वं च शतयोजनविस्तृतम् ।

na sto yodzianow wysoki, na sto yodzianow rozpostarty,

- b) pāridziātprasūnānām' mālākōtiwirādzitam'

पारिजातप्रसूनानाम् मालाकोटिविराजितम् ॥ ४९ ॥

'parydziatow naypiēknieyszych wieńcami tysiqcznemi odsnaczoney,

50. a) kundānam karawīranam yūthikānam tathain-wa cza

कुन्दानां करवीराणां यूथिकानां तथैव च ।

kundanow, karawiranow, yuthikanow i tym podobnych

- b) suczārūczampakānam cza nāgēsianām' manōharaiḥ

सुचारुचम्पकानां च नागेशानाम् मनोहरैः ॥ ५० ॥

piēkno-csaruiqcmi czampakanami i nagesianami umysł porywaiqcmi,

51. a) mallikānām mālātinām' mādhawīnam sugandhinām'

मल्लिकानाम् मालतीनाम् माधवीनां सुगन्धिनाम् ।

mallikanow, malatinow, madhawinow piēkno-pachnqcych

- b) kadambānam cza mālanam kadambaiś' cza wirādzitam'

कदम्बानां च मालानां कदम्बैश्च च विराजितम् ॥ ५१ ॥

kaḍambanami i malānami kaḍabowemi wystroiony,

49. ceutum yōjana altum, centum yōjana latum; distinctum innumeris coronis Pārijāti florum, Kundorum, Karavīrorum, Yūthikarum; pulchrorum Champakorum, Nāgēsorum

50. eximiis, Mallikarum, Mālātium, Mādhavium odoratarum, Kadamborum, coronarum mul-

51. titudine refulgentem, ornatum innumeris coronis lotorum mille foliis praeditorum; va-

52. a) sahasradalapadmānām' mālāpadmair' wibhūṣitam'
सहस्रदलपद्मानाम् मालापद्मैर् विभूषितम् ।
tysiączkwiatowych padmy wieńców 10,000,000. ukwiecony,
- » b) cziṭrapuṣpōdyānasarah Kānanais' cza wibhūṣitam'
चित्रपुष्पोद्यानसरः काननैश् च विभूषितम् ॥५२॥
rozliczno-kwiatowemi ogrodami, wodami, lasami upiękniony,
53. a) sarwēṣam syandanānam cza śrēṣṭhan wāyawaham' param'
सर्वेषां स्यन्दनानां च श्रेष्ठं वायुवहम् परम् ।
ze wszystkich najpiękniejszy i najlepszy, wiatrem kołysany, parny,
- » b) satsūksamawastrasārānam warair' ācchāditan waram'
सत्सूक्ष्मवस्त्रसाराणां वरैर् आच्छादतिं वरम् ॥५३॥
najpiękniejszemi i najcieńszemi tkaninami pokryty, przewyborny,
54. a) ratnadarpanalakṣānam śīatakaiś' cza samanwitam'
रत्नदर्पणलक्षाणां शतकैश् च समन्वितम् ।
perłowemi tysiącznemi zwierciadłami doskonale obwity,
- » b) śwētuczāmarakōtibhir' wadāramusztiwirādaitam'
श्वेतचामरकोटिभिर् वज्रमुष्टिविराजितम् ॥५४॥
świetniejącemi muszlami bez' liku i dyamentami wyrządony,
55. a) czandanāgurūkastūrīkung'kumadrumaczarczaitaih
चन्दनागुरुकस्तूरीकुङ्कुमद्रुमचर्चितैः ।
niesliczonemi ogrodami, kasturu, minii i modrzewu upiękniony,

-
52. riorum florum hortis, aquis, sylvis instructum: omnium curruum optimum, venti velo-
53. citate vectum, eximium, tenuibus vestibis tectum, eximium, innumeris speculis gem-
54. meis instructum, albis muscariis innumeris, adamantium multitudine splendentem, in-
55. structum innumeris stratis Pārijāti florum, quae unctae erant odoratis lignis, moscho et

- » b) páridziátaprasúnánam kótitalpawirádzitam'

पारिज्ञातप्रसूनानां कोटितल्पविराजितम् ॥५५॥

paridsiatow pięćno-twarzych rozlicznemi niwami wyrządzony,

56. a) kótighanatásamyuktam' patákákótibhir' yutam'

कोटिघाटासमायुक्तम् पताकाकोटिभिर पुतम् ।

nialiczną ilością dzwonek i chorągwi upiękniony,

- » b) ratnaśiayyákótibhiś' cza caitravadéraraparcieczadaih

रत्नशय्याकोटिभिश् च चित्रवद्भपरिच्छदैः ॥५६॥

perłowemi łożami tysięcznemi co były dyamentami pokryte ozdobyony,

57. a) czandanáktais' czampakánam kung'kumais' cza wiwarczitaish

चन्द्रनाक्तैश् चम्पकानां कुङ्कुमैश् च विवर्चितैः ।

z czandanu, czampaku poduszkami wysłany,

- » b) puszpápadhánasanyuktaih śringgárárhábhir' anwitam'

पुष्पोपधानसंपुक्तैः शृङ्गारार्हाभिर अन्वितम् ॥५७॥

w kwiatowe nayıpięknieysze przedmioty lubwy obwity,

58. a) adriśyair' asrutair' drawyaih sundarais' cza wihhászitam'

अदृश्यैश् अश्रुतैश् द्रव्यैः सुन्दरैश् च विभूषितम् ।

niewidziane, nieslyszane prawdziwie synowdarczynie ukwiecony,

- » b) éwam' bhútád' rathát' turnam' awarúhya haripriyá

एवम् भूताद् रथात् तूर्णम् अवरुद्धा हरिप्रिया ॥५८॥

na owym wozie będąc, ieżdząc zdurniona prędko wysiadła gornego kochanka,

56. croci ligno, praeditum innumeris tintinabulis et vexillis, gemmeisque lectis, qui erant

57. tecti variis adamantibus, uncti Chandano et Croco, praediti florum pulvinaribus, voluptati convenientibus, ornatum rebus pulchris, nunquam visis, nunquam auditis.

58. Cum ex curru ita comparato celeriter descendisset Haris amata, repente aggressa est

59. a) dśiagāma sahasā dēvi tan ratnāmanadapam' munē

जगाम सहस्रा देवी तं रत्नमाण्डपम् मुने ।

i dśiata pochod śkoghōw bogini, do tego to perłowego ustronia mędrca!

a b) dwāre niyuktan dadarīa dvarāpālam' māndharam'

द्वारे निपुक्तं ददृश द्वारपालम् मनोहरम् ॥५९॥

przy drzwiach nadobnego wyrzała dworu rządcę unyś poryjwającego,

60. a) lakszagōpāriwritan smēśānanasarōrdham'

लक्षगोपपरिवृतं स्मेराननसरोरुहम् ।

stęntysięcy bawolkōw otoczonego, twarzy piękno-bobuczshowę

a b) gōpan śrīdāmanāmānan śrīkrissnapriyākingkaram'

गोपं श्रीदामनामानं श्रीकृष्णप्रियकिङ्करम् ॥६०॥

bawolka śrīdama nazwaniem, Śrī Krysznie sprayiajającego służkę,

61. a) tam' uwācra rūśā dēvi raktapāngkadśialōcśanā

तम् उवाच रुषा देवी रक्तपङ्कजलोचना ।

temu rzeknie gntewliwa bogini, wdziśkōw pięknych wodnych oczu

a b) tūran gacśeśha gacśeśha tūran ratilampatakīngkara

दूरं गच्छ गच्छ दूरं रतिलम्पटकिङ्कुर ॥६१॥

durniu kacśay, kacśay p'ecz duraku, ciemności lubieżnika służalec

62. a) kīdrīśim' motāparam kāntam drakśyāmi twatāprabhōr' aham'

कीदृशीम् मत्परां कातां द्रक्ष्यामि त्वत्प्रभोर अहम् ।

jakąś obecną maciorę, parną kochankę wyrzę twego przęłożonego ia?

-
59. dea villam gemmeam, o sapiens. Ante januam collocatum conspexit janitorem pulcher.
60. "rimum, innumeris bubulcis oinctum, expanso vultus loto praeditum, bubulcum, Dā.
61. "mānam nomine, Krishni servum dilectum. Hanc allocuta est irata dea, rubicundō lo-
to similibus oculis: "procul abi, abi procul, ibidinosi domini serve! "Qualem aliam
62. domini tui amatam conspiciam?" Rādhāe voce audita, impavidus a fronte stans, illam

- » b) rādhikāvaccanan' śrutvā nih śiṅgkah puratah sthītah

राधिकावचनं श्रुत्वा निःशङ्कः पुरतः स्थितः ॥६२॥

Radhyki głos wysłuchawszy nicśón niesachwiany przy miéście stoiący

63. a) tām' éwa na dadau gantun wétrapānir' mahābalaḥ

ताम् एव न ददौ गन्तुं वेत्रपाणिश्च महाबलः ।

tam tey nie daje wnieścia w kiy uzbroiony wielki bawół.

- » b) tārnan' cza rādhikānyāsī' cza śrīdāmānan' sakingkaram'

तूर्णं च राधिकान्याम् च श्रीदामानं सकिङ्करम् ॥६३॥

a zduraczone radhiki panny i Damana i jego słuźalców

64. a) balēna prērayāmāsuh kōpēna sphuritādhārḥ

बलेन प्रेरयामासुः कोपेन स्फुरिताधराः ।

bawółków w parny sposób rozkobiecone, spuchłouste (odganiały).

- » b) śrutvā kōlābalaḥ śiabdān' gōpikānam hariḥ swayam'

श्रुत्वा कोलाहलं शब्दं गोपिकानां हरिः स्वयम् ॥६४॥

wysłyszawszy gniewliwą kłótnię i szeptanie bawółek gorny, a swoiq

65. a) dānātvā cza kōpitam rādhām' antardhānan' cakāra ha

ज्ञात्वा च कोपितां राधाम् अन्तर्धानं चकार ह ।

znając, co to są słodliwa rādha, miédszy tén, zrobił niestety (zemdlal)

- » b) viradziā rādhikāśiabdād' antardhānan' harér' api

विरज्ञा राधिकाशब्दाद् अन्तर्धानं हरैश्च अपि ॥६५॥

Viradzia radhiki saszepaniem, miédszy tén gornego upadłego

-
63. introire non passus est, baculum gerens, pervalidus, celeriterque Rādhāe amicae Dā-
64. mānem ejusque servos vi propulerunt, labiis ira trementibus. Audito tumultuoso sono
65. bubulcarum, Hariḥ ipse, Rādhām iratam cognoscens, evanuit. Viraja, Rādhāe clamore
Hārem evanidum videns, Rādhāe timore percussa, vitam reliquit animi attentionis vi,

66. a) drishtwā rādhābhayārtatā sā dzhahau prānamī' cza yōgatah
दृष्ट्वा राधाभयात्ती सा जहौ प्राणांश्च च योगतः ।
uzrawszy, radhy bojaźniq wstrzęsniona wysionęła życie z pokuty.

» b) sadyas' tatra saridrūpan taczczhariram' babhūwa ha
सद्यस् तत्र सरिद्रूपं तच्छरीरम् बभूव ह ॥६६॥
zaras tam w pięknq rzekę icy popioły niestety!

67. a) wyāptan cza wartulākāran tayā gōlōkam' ēwa cza
व्याप्तं च वर्तुलाकारं तथा गोलीकम् एव च ।
zmięniły się, co plynęła po okręglem bawołów niebie, co

» b) kōtiyōdzianawistīrnam' prasthē 'tinimanam' ēwa cza
कोटियोजनविस्तीर्णम् प्रस्थे ऽतिनिम्नम् एव च ॥६७॥
była 10,000. yodzianów szerokq, była naygłębszq

68. a) daigharyē daśiagunan czārū nānāratnakaram' param'
दैर्घ्ये दशगुणं चारु नानारत्नकरम् परम् ।

na szczytzie gór (), dziesięć razy dłuższq, dziesięć-laskowq, piękno-twarze perły rodzącq, prze-
wybornq.*

iti prathamah sargah

इति प्रथमः सर्गः

kończy się, przechodzi pierwsza część.

66. subitoque ibi corpus ejus in fluminis formam abiit, quod fluxit per rotandum bovum

67. coelum, fuitque decies millies mille yojana latum, profundissimum in montis cacumine,

68. et decuplo longius, pulchrum, varias gemmas procreans, praestans.

(*) Tu jest mowa o mleczny drodze.

śrinārāyaṇa uvāca

॥ श्रीनारायण उवाच ॥

» Szczęśliwy narow chodzący odwiecá. »

1. a) rādhā ratigrīhan gatwā na dadarśia harim' munē

राधा रतिगृहं गत्वा न ददर्श हरिम् मुने ।

Rādha do ciemności domu idąc, nie postrzegła gornego o mędrca!

- » b) wiradziām cca saridrūpām driszwā gēhan dзиаgāma śā

विरज्ञां च सरिद्रूपां दृष्ट्वा गेहं जगाम सा ॥१॥

a Wiradzię co była piękną rzeką spostrzegłszy, do domu zdziałała pochod.

2. a) śrī krisznō wiradziām driszwā saridrūpām' priyam satīm'

श्रीकृष्णो विरज्ञां दृष्ट्वा सरिद्रूपाम् प्रिया सतीम् ।

Szczęśliwy Kriszna zaś Wiradzię wyrzawszy piękną rzekę, przyjaciółkę nadobną,

- » b) ucscāi rūrōda wiradziātīrē niramandhārē

उच्चै रुरोद विरज्ञातीरे नीरमनोदरे ॥२॥

ucsił iq rykiem nad Wiradzi brzegiem, wodą umysł porywającejcy.

3. a) mamāntikan samāgacczha prēyasīnām' parē varē

ममात्तिकं समागच्छ प्रियसीनाम् परे वरे ।

Do mnie kochanko doskonała kaczay, iessze czulsza przez parną wodę.

- » b) twayā winā-han subbagē kathan dźīwāmi sundari

त्वया विना-हं सुभगे कथं जीवामि सुन्दरि ॥३॥

Ciebie pozbawiony ja, piękno-błoga, jakże być mogę synowdarecy!

Nārāyaṇus inquit:

1. Rādha, voluptatis domum ingressa, non vidit Harem, o sapiens! et Virajam fluminis forma indutam videns, domum rediit. Krishnus vero, Virajam amatam, bonam, fluminis forma indutam videns, alta voce ploravit ad Virajae ripam, pulcherrima aqua praeditam.
2. ma' indutam videns, domum rediit. Krishnus vero, Virajam amatam, bonam, fluminis forma indutam videns, alta voce ploravit ad Virajae ripam, pulcherrima aqua praeditam.
3. »Ad me veni, dilectarum optima, egregia; sine te, fausta, quomodo vivam, pulcherrima?»

4. a) nadyadhisztratidēwi twam' bhawa mūrmatī satī

नद्याधिष्ठातृदेवी त्वम् भव मूर्तिमती सती ।

»Rzek nadstawczynio, trzy bogini! tobie było przesnaczoneń umrzeć, zostać matką i nadobną

- » b) mamā · nśiszā rūpawatī sundarī yōszitam warā

ममा · शिष्या रूपवती सुन्दरी योषितां वरा ॥४॥

przez moje życzenie piękna-wodo, synow-darczynio, odmłodziła wodą.

5. a) pūrwarūpācē' cza saubhāgyād' idānīm' adhikā bhawa

पूर्वरूपार्च्य च सौभाग्याद् इदानीम् अधिका भव ।

Pierwiastkową nadobnością, co się z bogaciła, podobną Rādhyce bądź ;

- » b) purātanan śiarīram tē saridrūpam' abhūt' satī

पुरातनं शरीरं ते सरिद्रूपम् अभूत् सति ॥५॥

pierwotne ciało w popioły przeszło, piękno-twarza przybądź nadobna,

6. a) dzialād' utthāya cza · gacchezba widhāya nutanam tanūm'

जलाद् उत्थाय चा · गच्छ विधाय नूतनां तनूम् ।

z wod najlepsza obyś wykaczala na widok przemienionem ciałem."

- » b) ādziagama harēr' agran sakszād' rādhe · n · wa sundarī

आज्ञगाम हरेर् अग्रं साक्षाद् राधे · व सुन्दरी ॥६॥

I sziałała pochod ku gornemu ogrzanemu zostawszy Radzie podobną synowdarczyni.

7. a) pitawastraparīdhānā sm.ērānanasarōrūhā

पीतवस्त्रपरीधाना स्मेराननसरोरुहा ।

w płowo-żółtą odzież ubrana, bobuczko-twarza, piękno-ocza

4. Fluviorum reatrix dea, corpus indue, bona, mea benedictione formosa, pulchra, mulie-
 5. rum optima. Formam priorem prosperitate nunc supera; corpus tuum superius in fluvii
 6. formam abiit, bona. Surge ex undis, aggedere, corpore novo assumpto." Advenit ad
 7. Harem pulchra pariter ac Rādha, flavis vestibus induta, expanso vultus lato, intuentem
 7. yitāg dominam adspiciens globosis oculis, cūpiūm femorumque pondere laborans, tur-

- » b) paśyautam' prānanāthan cza paśyanti wakraczaksaszśā

पश्यत्तम् प्राणनाथं च पश्यन्ती वक्रचक्षुषा ॥ ७ ॥

patrząca, na parnościę przeiętego i uyrzana wypukło-ocza,

8. a) nitambaśrōnibhārātātā pinōnanatapayōdharā

नितम्बश्रोणिभारती पीनोन्नतपयोधरा ।

sadka i lędźwi ciężarem obarczona, grubo-cyca, mlekiem udarowana.

- » b) mānini māniniṅam cza gadziēndramandagāmini

मानिनी मानिनीं च गजेन्द्रमन्दगामिनी ॥ ८ ॥

szanowna z nayszanowniejszych i iak słońców księżę wspaniale postępująca,

9. a) sundari sundariṅam cza dhandsyā mānyā cza yōsītām'

सुन्दरी सुन्दरीणां च धन्या मान्या च घोषिताम् ।

synowdarczyni z pomiędzy synowdarczyni, maieżna, rozumna i młoda,

- » b) cśārūczampakawarṅbhā pangkawimbādharā warā

चारुचम्पकवर्णाभा पङ्कविम्बाधरा वरा ॥ ९ ॥

czaruięco-czampakowego pępka, piękno-wimbadhawych wargów

10. a) pangkadādimawidsiābhā dantapang'ktimanōharā

पङ्कदाडिमवीजाभा दन्तपङ्क्तिमनोहरा ।

piękno-dādymowego widzenia, zębów pięknością umysł porywających,

- » b) śiaratpārwanaczandrāsā phullēndīwaralōczanā

शरत्पार्वणचन्द्रास्या फुल्लेन्दीवरलोचना ॥ १० ॥

iesienno-pełniowo-księżycyco-twarza, lelio-wodno-ocza

8. genibus erectisque mammis praedita, honorata inter honoratas, lente incendens seque

9. ac elephantorum princeps, pulchra inter pulchras, dives, honorandaque mulierum, pulcherrimi Champaci colore refulgens, labiis Vimbo similibus praedita, pulchra, splendens

10. sicut Dādimi semen, dentium serie animum rapiens, facie plenilunio simili praedita, o-

11. a) kastáriwinduná sárdezan sindúrawindúsióbbhitá

कस्तूरिविन्दुना सार्द्धं सिन्दूरविन्दुशोभिता ।

bobrowo (kastorowo) kroplista, serdeczna, modro-syndowemi kropkami ozdobiona,

- * b) czárúczampakásióbbhadhayá suczárúkarawiyutá

चारुचम्पकशोभाया सुचारुकरवीयुता ॥११॥

czaruięcego czampaku nadobnościami obdarowana, piękno-czaruięcemi barwami karawiów obwita,

12. a) ratnamanadalaganadasthá bhúszitá ratnamálayá

रत्नमण्डलगाण्डस्था भूषिता रत्नमालया ।

perłowe obwody na polickach maięca, kwiecista, perłowo-wieńcowa,

- * b) gadziamauktikanáságrá muktáharawiráđzitá

गजमौक्तिकनासाग्रा मुक्ताहारविराजिता ॥१२॥

słoniowo-perłisto-nosa, wdzięki porywaięcemi wyrzadzona,

13. a) ratnakanangkanakéyúraczárúsiangkħakaróđđáđwálá

रत्नकङ्कणकेयूरचारुशङ्करोऽज्वला ।

perłowo-naręcznica i naramnicza, wybornemi muszlami świeęcąca,

- * b) kingkiníđziáłasiabdáđhyá ratnamandáirarandđitá

किङ्किणीजालशब्दाया रत्नञ्जीररञ्जिता ॥१३॥

dzwonkowych siatek dźwiękiem udarowana, perłowemi nanośnikami świetnieięca.

14. a) tam eza rūpawatin drisztwá prémódrékam dziagatpatih *

तां च रूपवतीं दृष्ट्वा प्रेमोद्वेकां जगत्पतिः ।

tę iak nadobną wyrzał parnościami dręczoną, światów, słoniów pan

11. culisque loto expanso similibus; moschi gutta praedita, minii guttis ornata, pulcherrimi Champaci decore ornata, eximiis Karavibus redimita, gemmarum orbem in genis habens,
 12. ornata gemmarum corona, naso elephantorum margaritae simili praedita, margaritarum
 13. linea splendens, gemmeis brachialibus armillisque, eximiis conchis nitens, tintinnabulo-
 14. rum retis sono praedita, gemmeis pedum ornamentis refulgens. Quam cum vidisset for-

- n b) cakārā-lingganān tūrnān czuczumba cza mahūr' muhuh

चकारा - "लिङ्गनं तूर्णं चुचुम्ब च मुद्गर मुद्गः ॥ २४ ॥

srobił łęgą zduraczony, i pocałował ją wielokrotnie,

15. a) nānāprakāraśringāraṇ . wiparītādikaṇ wibhū

नानाप्रकारशृङ्गारं विपरीतादिकं विभुः ।

rozmaite przekorne ślinogorza rozpalony świetnieiocy

- n b) rahasi prēyasim' prāpya cakāra cza punah punah

रहसि प्रेपसीम् प्राप्य चकार च पुनः पुनः ॥ २५ ॥

przemozny, przeczulęły powtarzając, srobił; iż została pełną a pełną.

16. a) wiradziā sā radziōyuktā dhritwa wīryam' ayōyakam'

विरजा सा रजोयुक्ता धृत्वा वीर्यम् अयोयकम् ।

Mężna ona natężeniem wsrussona przysymując nadludzkie nasienie natychmiast zasła cieżę

- n b) sadyō babbhūwa tatrai-wa dhanyā garbhawatī satī

सद्यो बभूव तत्रैव धन्या गर्भवती सती ॥ २६ ॥

saras została tam ubogaconą, skarbami nadobna,

17. dadhāra garbham' śśiasya diwyan warszaśiatan cza sā .

दधार गर्भम् ईशस्य दिव्यं वर्षशतं च ता ।

udarowana bogactwy Pana ubostwionego iesieni sto ie nosiła

- n b) tatah sā suszuwē tatra putran' sapta manōharān'

ततः सा सुशुवे तत्र पुत्रान् सप्त मनोहरान् ॥ २७ ॥

a po upłynieniu tego czasu, tamże siedmiu wysunęła synów umysł porywających.

15. mosam, amore distinctam, mundorum dominus, celeriter illam amplexus est, osculatusque iterum iterumque. Omnium generis amores, contrarium et reliquos, princeps, in

16. solitudine amatam adeptus, exercuit iterum iterumque. Viraja illa, impetu acta, concipiens sperma illud, extemplo gravida facta est, dives illa, bona, gestavitque divinum

17. piens sperma illud, extemplo gravida facta est, dives illa, bona, gestavitque divinum principis foetum per seculum; tum vero ibi septem filios pulcherrimos enixa est. Ma-

18. a) mâtâ sa saptaputranam śrikriśnasya priyâ sati

माता सा सप्तपुत्राणां श्रीकृष्णस्य प्रिया सती ।

Matka ta siedmiu synów szczęśliwego Kryśny przyjaciółka zadowolona syta;

« b) tashau tatra sukhâśinâ sârdezam' putrais' cza saptabhih

तस्यौ तत्र सुखासीना सार्दम् पुत्रैश्च च सप्तभिः ॥ १८ ॥

pozostała tam chciwa synów serdecznych z synami siedmio.

19. a) êkadâ harinâ sârdezan wrindâranyê sunirdzianê

एकदा हरिणा सार्द्धं वृन्दारण्ये सुनिर्जने ।

Niekiedy z górnym serdecznym w szanownych lesie pięknie bezludnym

« b) wdziahâra punah sadhwi śringgârâsaktamâṇasâ

विज्ञादार पुनः सार्द्धी शृङ्गारासक्तमानसा ॥ १९ ॥

wierziwała pełna zadowolenia, do ślinogorza (lubwy) zwrócony umysł mając,

20. a) êtasminan' antarê tatra matuh krôdan dziagâma ha

एतस्मिन् अन्तरे तत्र मातुः क्रीडं जगाम ह ।

W tejże chwili tam do towarzystwa matki z płaczem działa pochod niestety!

« b) katiszthaputras' tasyâs' cza bhrâtribhi pîditô bhîyâ

कनिष्ठपुत्रस् तस्याश्च भ्रातृभिः पीडितो भिया ॥ २० ॥

najmniejszy (najmłodszy) z synów jej co od braci był napętlionym bojaźniq.

21. a) bhîtan swatanayan drisatwâ tatyâdzia tam kripânidhih

भीतं स्वतनयं दृष्ट्वा तत्याज तां कृपानिधिः ।

W bojaźni uświęcony, uyrzawszy, co się dzieie, iq opuszcza,

18. ter illâ septem filiorum, Krishni amata, bona, remansit ibi, laete commorans cum filiis

19. septem. Aliquando cum Hare in Vrindarum sylva deserta ambulavit iterum bona, ani-

20. mo in amore defixo. Eodem momento ad matris gremium accurrit filius ejus mini-

21. mus, a fratribus timore affectus. - Filium perterritum videns, illam reliquit Haris, mi-

sericordia plenus; in gremium recepit puerum illa, Krishnûs Râdhæ domum abiit,

- » b) kródé czakára bālan sá krisznó rádhágrihan yayan

क्रौटे चकार बालं सा कृष्णो राधागृहं ययौ ॥२१॥

Gdy zaspokoia krzyczącego chłopca, Kryszna do kukurzyjska Rádhzy odchodzi,

22. a) prabódhya bālan sá sádhwi na dadarsia - ntiké priyam'

प्रबोध्य बालं सा साध्वी न ददर्शा त्तिके प्रियम् ।

Zaspokoieniem chłopca zadowolona, niedostrzeżga ius przyjaciela.

- » b) wilalápa bhrisian tatra śringgárádriptománasá

विललाप भृशं तत्र शृङ्गारादप्रमानसा ॥२२॥

W żalu pogrążona płacze tam, ślinogórzem lubwy strapionego umysłu.

23. a) śiaśiápa swasutan kópád' kawanóðó bhawiszyati

शशाप स्वसुतं कोपाद् क्वणोदो भविष्यति ।

Zaszeptata swego syna gniewliwa: »aby Oceanem został»

- » b) kadá - pi té dzialań kéczyn' na kładiszyanti dźwinań

कदा - पि ते जलं केचिन् न खाद्विष्यति जीविनः ॥२३॥

noby nie pił twej wody, żaden i to nigdy, żyjący.»

24. a) śiaśiápa sarwán' bālamś' cza yāntu mūdhá mahitalam'

शशाप सर्वान् बालांश् च घातु मूण महीतलम् ।

I zaszeptala wszystkich chłopców, »aby poszli głupcy na wielki padół, ziemski,

- » b) gaczaczhadhwan cza mahim' mūdhá dziambudwipam' manóharam'

गच्छन् च महीम् मूण जम्बुद्वीपम् मनोहरम् ॥२४॥

»kacząc wam wielkim głupcom (należy) na Dziambu dwunóg (wyspę) umysł porywającą.

22. Postquam puerum consolata est illa, amatum non praesentem vidit, vehementerque lamentata est, animo amore perfuso. Exsecrata est filium irata: »Oceanus fiet! Nunquam ulli homines aquam tuam bibent.» Exsecrataque est omnes filios: »Stulti terrae solum adeant! Descendite in terram, in amoenum Jambudvipum. Ubi vero sedes erit,

25. a) sthitir' nu kutra yuszmákam' bhawisyati prithak' prithak'
स्थितिर नु कुत्र पुष्माकम् भविष्यति पृथक् पृथक् ।
a stanqwszy tam, kaïdemu bawić się należy, wesolo a wesolo!
- b) dwipē dwipē sthitin kritwā tiszthantu sukhinah sutāh
द्वीपे द्वीपे स्थितिं कृत्वा तिष्ठतु सुखिनः सुताः ॥२५॥
Na wyspach, na wyspach stanqwszy, niech zrobią osadę, pięknie pokinione syny
26. a) dwipasthābhir' nadibhiḥ' cza saha krīdantu nirdzianē
द्वीपस्थाभिर नदीभिश् च सह क्रीडतु निर्जनि ।
na wyspach osiadłszy, z rzekami co skaczę, niech igrają bezludnemi.
- b) kanisatō mātrīśāpāc cza lawanōdō babbūwa ha
कनिष्ठो मातृश्रापाच् च लवणोदो बभूव ह ॥२६॥
Naymniejszy, matki zaszeptanie, co'mu Oceanem być kazala niestety!
27. a) kánisathah kathayāmāsa matrīśāspan cza bálakān'
कनिष्ठः कथयामास मातृश्रापं च बालकान् ।
Naymłodszy, wygadał matki zaszeptanie wszystkim chłopcom.
- b) ādziagamur' trīh klitāh sarwē mātrīstānan cza bálakāh
आज्ञामुर दुःखिताः सर्वे मातृस्थानं च बालकाः ॥२७॥
Ā działali pochod tarcī pokorę wszystkie do matki mieszkania chłopaki,
28. a) śrutwa wīvaranan 'sarwē pradziagamur' dharanītalām'
श्रुत्वा विवरणं सर्वे प्रज्ञामुर धरणीतलम् ।
a usłyszawszy wyrok wszyscy czuli, działali pochod na darowany im padół.

25. singulis vobis? in qualibet insula sedem figentes commorabuntur filii lacti; cum insu-

26. larum flaviis ludent in deserto." Minimus exsecratione matris oceanus factus est; nar-

27. ravitque pueris matris exsecrationem. Omnes pueri dolore afflicti accesserunt ad locum

28. matris. Audita sententia descenderunt in terrae solum, inclinati ad pedem matris, re-

- a b) pranamya czaranam' mātūr' bhaktinamrātmakandharāh

प्रणम्य चरणम् मातुर भक्तिन्मात्मकन्धराः ॥२८॥

przeiści czułością przed matką karki skłaniaią aby iej nie zmarkotnić.

29. a) saptadwīpē samudrās' cza sapta tasthur' wibhāgasiah

सप्तद्वीपे समुद्राश् च सप्त तस्थुर विभागश्चः ।

Na siedmiu wyspach i morzach siedmiu stanęli ubogaceni

- a b) kanissthād' wridczaparyantan dwigunan dwigunam' munē

कनिष्ठाद् वृद्धपर्यन्तं द्विगुणं द्विगुणम् मुने ॥२९॥

od najmłodszego do najstarszego, zostawiając przestrzeń dwu łask, dwu łask omędrca"

30. a) lawanékszusurásárpirdadhidugdhadzialárnawāh

लवणेक्षुसुरासर्पिर्दधिदुग्धजलार्णवाः ।

oceanu, soli, cukru, spiritusu, mleka, i wód sławnych dla naw,

- a b) étészam cza dzialam' prithwyam śiasyārthan cza bhawiszyati

एतेषां च जलम् पृथ्व्यां शस्यार्थं च भविष्यति ॥३०॥

a wybrane te wody na ziemi upragnionemi ciągle będą.

31. a) śiaptāh samudrāh saptai-nwa saptadwīpam wasundharām'

शप्ताः समुद्राः सप्तै व सप्तद्वीपां वसुन्धराम् ।

Zaszeptani siedząc na morzach siedmiu i na siedmiu wyspach przybranych w wody,

- a b) rūrūdhur' bālakāh sarwē mātribhratrisūcza-nwitāh

रुधुर बालकाः सर्वे मातृभ्रातृशुचा-न्विताः ॥३१॥

plakali chłopaki wszyscy, matki i braci pozbawieniem ćwiczeni.

29. verentia cervices incurvantes. Manseruntque singuli septem oceani in septem insulis, a minori usque ad majorem binorum *gunorum* spatio relicto, o sapiens, maria salis, sacchari, liquoris spirituosii, butyri, oxygalaktus, lactis et aquae; horumque aqua in terra
30. exoptatum erit. Exseeratione afflicti oceani septem terram, septem insulas complecten-

32. a) rārōda cza bhriśian sâhwi putrawiczaczêdakâtarâ

रुरोद च भृशं साध्वी पुत्रविच्छेदकातरा ।

I płakała rzewnie zadowolona (matka) synów pozbawieniem katowana

- » b) murczhâm' awâpa śiōkēna putrânâm' bhartar' ēwa cza

मूर्खाम् अवाप शोकेन पुत्राणाम् भर्तुर एव च ॥३२॥

w zachwycenie wpadła stroskana, o synach w obawie tudzież o tym co był iéy.

33. a) tam śiōkasâgarē magnam widânâya râdhikâpatih

तां शोक्तागरे मग्नां विज्ञाय राधिकापतिः ।

Ją przeto tak w trosk' oceanie pogrążoną poznawszy Râdhiki pan,

- » b) âdziagâma punas' tasyâh smērânanasârôruhah

अज्ञागाम पुनस् तस्याः स्मैराननसरोरुहः ॥३३॥

zdziałał pochód znowu do niej zmięrającej, twarz bobuczskowej

34. a) driszwâ harin sâ tatyâdzia śiōkan rôdanam' ēwa cza

दृष्ट्वा हरिं सा तत्याज शोकं रोदनम् एव च ।

Spostrzegłszy górnego, ta potaszczyła troski i płacze owe cą

- » b) ânandasâgarē magnâ driszwâ kântam' babhûwa ha

आनन्दसागरे मग्ना दृष्ट्वा कातम् बभूव ह ॥३४॥

ią, bez końca pogrążyły, naginały, a zobaczywszy lubego została wesołą,

35. a) czakâra śriharin krodē wiradziâ tu smarâtura

चकार श्रीहरिं क्रौडे विरजा तु स्मरातुरा ।

Zrobiła przystęp górnemu, na płacze mężna nie pamiętając

32. tem, cinxerunt filii omnes, matrem fratresque lugentes. Valdeque flevit bona, filiorum sejunctione perturbata; stuporem ingressa est sollicitudine propter filios et maritum.
33. Hanc in moeroris oceanum demersam cognoscens Râdhe maritus, iterum eam adiit, ex-
34. panso vultus loto. Harem conspiciens reliquit moerorem sletumque, et, conspecto ama-
35. to, in gaudii oceanum demersa est. Recepitque Harem in gremium Viraja, amore ap-

» b) tam eza putraparityaktam haris' tusthó babháva ha

तां च पुत्रपरित्यक्तां वारस् तुष्टो बभूव ह ॥३५॥

Ta co synow potaszczyła, gdy górny przy niey stanął została wesołą.

36. waran tasyai dadau prityá prasannawadanékszanah

वरं तस्यै ददौ प्रीत्या प्रसन्नवदनेक्षणः ।

A tymczasem dał pragnącej, proszących mów nie chciwy, (odpowiedź)

» b) kânté nityan tawa sthánam' ágamiszyámi níśezitam'

कान्ते नित्यं तव स्थानम् आगमिष्यामि निश्चितम् ॥३६॥

»Kochanko! odtąd przy tobie stać będę, przybywanie nie zniszczę.

37. a) yathá rádhá tatsamá twam' bhawiszyasi priyá mama

यथा राधा तत्समा त्वम् भविष्यसि प्रिया मम ।

Tak jak Radhice, toż samo tobie być należy przyjaciółką moją.

» b) putrán' draksyasi nityan twam' madwarasya prabháwatah

पुत्रान् द्रक्ष्यसि नित्यं त्वम् मद्वरस्य प्रभावतः ॥३७॥

»Synów oglądać będziesz ciągle ku tobie miodowej moją potęgą.»

38. a) itay' uktawanlan śríkrisznan wasantan wiradžántiké

इत् उपकृतं श्रीकृष्णं वसतं विरडांतिके ।

Tak hukalącego szczęsnego Krisznę, wieśniaczego przy Wiradzi,

» b) drisztwá rádháwayasyaś' eza kathayámásur' íśwarim'

दृष्ट्वा राधावयस्याम् च कथयामासुर ईश्वरीम् ॥३८॥

dostrzegłszy to Radhy wieszczki, doniosły co gędano swej pani

36. gra, eaque, filiis orba, oblectatus est Haris. Gratiam illi dedit libenter, benevolo vultu intuens: »amata, profecto semper locum tuum aggrediar. Aequae ac Rádha, eidem
37. similis, tu dilecta mihi eris; filios semper videbis, gratiae meae praestantia." Sic lo-
38. quentem Křishnum, habitantem apud Virajam, cum vidissent Rádhe amicae, narraverunt

39. a) śrutvā rūrōda sā dēvī suszwāpa krōdhamandirē

श्रुत्वा रुरोद सा देवी सुध्वाप क्रोधमन्दिरे ।

Usłyszawszy to płacząca ta bogini, zasnęła wełsow oceanie.

b) ētasminan' antarē krisznō džiagāma rādhikāntikam'

एतस्मिन् अन्तरे कृष्णो जगाम राधिकान्तिकम् ॥३१॥

W tej chwili gdy się to dzieje, Kriszno zszedł pochod do Radhy kochanki,

40. a) sa tasthan rādhikādwārē śrīdāmana saha nārada

स तस्थौ राधिकाद्वारे श्रीदाम्ना सह नारद ।

i zastanowił się przed Radhiki dworem, ze Szczęsnym Damanem i Naradą.

b) rāsēśvarī harin driszwā rūstō-nwāczā-npriyam' purah

रासेश्वरी हरिं दृष्ट्वा रुष्टो वाचा प्रियम् पुरः ॥४०॥

Tańców pani, gornego uyrzawszy, złośliwie rzecze do przyjaciela przy mieście,

41. a) matto bahutarah kāntā gōlōkē santi hē tava

मत्तो बहुतराः काता गोलोके सन्ति हे तव ।

„Lubieżniku, za wiele kochanek w bawolin świecie jest dla ciebie;

b) yāhi tāsam sannidhānam' mayā tē kim' prayōdzianam'

यांह तासां सन्निधानम् मया ते किम् प्रयोजनम् ॥४१॥

idź do doskonalszych, nadobniejszych, a mnie co z tobą czułością przejść do czynienia.

42. a) wiradziā prēyasi kāntā saridrūpā babhuwa ha

विरज्ञा प्रेयसी काता सरिद्रूपा बभूव ह ।

Wiradzia czuła kochanka piękną rzeką została, niestety.

-
39. dominae. Quo audito flevit dea, dormivitque in irae domicilio. Eodem momento Kriszno adijt Rādhā, stetitque ad januam Rādhāe una cum Dāmane et Nārado. Rādhā, Harem videns, irata invisum allocuta est: »Heus tu in bovum coelo plures, quam me, habes amatas; ad eas accede, quid tibi mecum negotii? Viraja cara, dilecta, in fluvio formam abiit, corpore relicto me timens; nihilominus tu illam adis. Ad ejus ripam

- a) dēhan tyaktwā mama bhayāt' tathā-pi yāsi tām' prati
देहं त्यक्त्वा मम भयात् तथा 'पि यासि ताम् प्रति ॥४२॥
bostwo potaszczywszy mnie się bojąc, tę byś zoczył do niej chodzisz
43. a) tattirē mandiran kritwā tistha tistha cza yāhi tām'
तत्तिरि मन्दिरं कृत्वा तिष्ठ तिष्ठ च याहि ताम् ।
Nad iey brzegiem mieszkanie zrób, tam mieszkaj, mieszkaj, i idź do niej!
- a) nadī' babbhūwa sā tvan cza nadō bhawitum' arhasi
नदी बभूव सा त्वं च नदो भवितुम् अर्हसि ॥४३॥
rzekę zostala i tobie bębyś był rzekę mocno życesz.
44. a) nadasya nadyā sardezan cza sanggamō guṇawān' bhawēt'
नदस्य नद्या सार्द्धं च सङ्गमो गुणवान् भवेत् ।
Rzeki z rzeką serdeczność, aby się mieszały, łask pełną będzie.
- a) swadziātān paramā prītiḥ śīayanē bhōdzianē sukhāt'
स्वजातौ परमा प्रीतिः श्रापने भोजने सुखात् ॥४४॥
každy działa naywiększą wesołość, w leżeniu i w używaniu szczęście!
45. a) tēwacūdāmanēh kridā nadyā sārdezan' ahō wata
देवचूडामणोः क्रीडा नद्या सार्द्धम् अहो वत ।
Ten co cudowny utwor rzeki serdeczny perłę mówię pozna,
- a) mahādžianah smēramukhah śrutwā sadyō bhawissyati
महाजानः स्मेरमुखः श्रुत्वा सद्यो भविष्यति ॥४५॥
wielkim się stanie; bobuczko-ustym uslyszawszy to zaraz zostanie.

-
43. domum extrus ibique mane; adi illam! ipsa fluvia facta est, atque te fluvium fieri o-
44. portet. Fluvii cum fluvia congressus prosper erit. Quisque ex genere suo maximam
voluptatem percepit in decumbendo et epulando. Quicumque dei gemma cristati volu-
45. ptatem ex fluvia perceptam audierit, nae! illius facies efflorescet sicut lotus. Qui ri-

46. a) yé twam wasanti sarwésian té kin dziananti twanmanah

ये त्वां वसन्ति सर्वेषां ते किं जानोत त्वन्मनः ।

Ci co przy tobie mieszkają wszechmocny, ledwie znają twój pomysł;

» b) bhagawán' sarwabhútátmá nadin sambhóktam' icchezhati

भगवान् सर्वभूतात्मा नदीं सम्भोक्तुम् इच्छति ॥ ४६ ॥

ubóstwiony, wszystkich jestestw żyjących dusza, z rzekami obcować sobie życzy."

47. a) itay uktwá rádhiká déwi wiraráma róśá - nwi'tá

इत्थं उक्त्वा राधिका देवी विरराम रुषा - न्विता ।

I tak huknąwszy RádhiKa, bogini mężna, zwycięzka, złośliwa ustała, zwinęła się.

» b) 'uttasthau bhūmīśīyānād' gōpīlakṣa samānitā

उत्तस्थौ भूमिषीयनाद् गोपीलक्षसमन्विता ॥ ४७ ॥

powstała dotąd na ziemi siedząc, bawolek tysiącem tysięcy obwita otoczona;

48. a) káśczic' czámarahastás cza káśczit' sukszamam śiukákaráh

काञ्चित् चामरहस्ताश् च काञ्चित् सूक्ष्मांशुकाकराः ।

kaźde co nieśmiertelność trzymały i kaźde co piękne cienkie ubiory robiły,

» b) káśczit' támbūlahastás' cza káśczin' máláwarákaráh

क्वाञ्चित् ताम्बूलहस्ताश् च काञ्चिन् मालावराकराः ॥ ४८ ॥

niektóre iej betulę noszące, a niektóre wielkie wieńce robiące,

49. a) wásitódakaráh káśczit' káśczit' padmawarákaráh

वासितोदकराः काञ्चित् काञ्चित् पद्मवराकराः ।

pachnące wody dsierzące, niektóre inne, bobuszkowe towary niosące,

46. pam tuam accolunt, omnipotentis, num hi mentem tuam noverunt? Almus iste, o-

47. mniun animantium animus, cum fluvia coire cupit!" Quae cum dixisset Rádha dea,

cessavit furore repleta, surrexitque e terre cubili, bubulcarum lakṣo circumdata; qua-

48. rum aliae muscaria tenentes, aliae tenues vestes gerentes, aliae betulam, aliae pulcher-

49. rimas coronas; aliae odoratam aquam, aliae pulcherrimos lotos, aliae minium, aliae cro-

- » b) kásczit' sindúrahastás' cza kaścizit' kung'kumawahikáh

काश्चित् सिन्दूरहस्ताम् च काश्चित् कुङ्कुमवाहिकाः ॥ ४१ ॥

niektóre syndowy modrzew dźwigaiące, a niektóre krokosowe barwy wiozące,

50. a) kásczid' wárahastás' cza kaścizid' kadździalawáhikáh

काश्चिद् वारकहस्ताम् च काश्चित् कड्जलवाहिकाः ।

'niektóre towary trzymaiące, a inne w kadziach wodę wiozące,

- » b) wénuwinákaráh kásczit' kaścizit' kangatikákárah

वेणुवीणाकराः काश्चित् काश्चित् कङ्कतिकाकराः ॥ ५० ॥

w granii na puszczakach biegle, każda, każda, w dęciu w muszlę i na gitarze biegle,

51. a) kaścizid' áwirahastás' cza yantrahastás' cza kaścizana

काश्चिद् आवीरहस्ताम् च पन्नहस्ताम् च काश्चन ।

inne grzebienie niozące i inne przedmioty dzierżące, czynią co im nakazano.

- » b) sugandhitáilahastás' cza kaścizana prémadóttamáh

सुगन्धितैलहस्ताम् च काश्चन प्रेमदोत्तमाः ॥ ५१ ॥

piękno-pachnące powonień naczynia niozące, czynią co im nakazano przewyborne.

52. a) karatálakaráh kaścizin' madhuhastás' cza kaścizana

करतालकराः काश्चिन् मधुहस्ताम् च काश्चन ।

W dawaniu poklaskow biegle, każda słodycze dźwiga iak iey nakazano;

- » b) kásczin' mridangga muradziámuralítalakárikáh

काश्चिन् मृदङ्गमुरजमुरलीतालकारिकाः ॥ ५२ ॥

inne na bębnach i puszczakach biegle, podług przepisów czynią swą służbę.

50. eum, aliae fragantia gramina; aliae collyriis illitae, aliae eximias tibias citbarasque

51. tenentes, aliae pectines; aliae vasa, aliae odorata olea, maximum gaudium afferentes,

52. aliae manibus modos indicantes, aliae mel gerentes, aliae tympanis et tibiis modulan-

53. a) sanggitanipunāh kāścit' kaścin' nartānataparāh

सङ्गीतनिपुणाः काश्चित् काश्चिन् नर्तनतत्पराः ।

W skokach i tańcu doskonałe, każda podług rozkazu, toczy taniec czuła.

b) krīdāwastu karāh 'kāścin' madhu hastās cca kaśczana

क्रीडवस्तुकराः काश्चिन् मधुहस्ताम् च काश्चन ॥५३॥

W krotophilach biegle, każda słodycze nosi iak iey nakazano.

54. a) sudhā pātrakarāh kāścid' ognin'ghrapītakarāh parāh

सुधापात्रकराः काश्चिद् अङ्घ्रिपीठकराः पराः ।

Inne naczynia słodyczy dświgoiq, inne ławeczki, stołeczki czułe

b) wēśiawastukarah kāścit' kaśczic' czaranaśewikāh

वेशवस्तुकराः काश्चित् काश्चिच् चरणश्रेविकाः ॥५४॥

w ubieraniu biegle, każda, każda, piękne nosi ozdoby,

55. a) putandziolikarāh kāścit' kaścit' statirā warāh

पुटाञ्जलिकराः काश्चित् काश्चित् स्तुतिपरा वराः ।

w pochwałach biegle, każda, każda, w oddawaniu czci czuła, rozprawia.

b) ēwan katīwidhāh santi radhikāpuratō munē

एवं कतिविधाः सन्ति राधिकापुरतो मुने ॥५५॥

Tak to każda uczona będąc w Rādhyki mieście działa, mędrca!

56. a) wabirdēśiasthitāh kāścit' kōṭīśiāh kōṭīśiāh sadā

वह्निर्देशस्थिताः काश्चित् कोटिशः कोटिशः सदा ।

Zewnątrz stojące, iakich było tysiące milionów, spokojne

-
53. tes; aliae cantus peritae, aliae saltationi addictae, aliae oblectationis res gerentes, aliae
54. mel; aliae nectaris vasa, aliae scabella, aliae ornamenta gerentes, aliae pedes veneran-
55. tes; aliae manus implicantes, aliae laudibus eam efferentes, eximiae. Sic varia agentes
56. apud Rādham steterunt, o sapiens; aliae extrinsecus stantes innumerae, aliae amicae an-

- * b) káścuid' dwaraniyuktáś' cza wayasyá wétradharikáh

काश्चिद् द्वारनियुक्तांश्च वयस्या वेत्रधारिकाः ॥५६॥

Inne przy drzwiach dworu nadobne i przezorne w kicie uzbroione,

57. a) krisznam' abbayantaran gantún na dadur' dwárasansthitam'

कृञ्चम् अभ्यतरं गतुं न ददुर द्वारसंस्थितम् ।

Krysznę odstraszają, wniósłcia nie dając przy samym dworze stojącemu.

- * b) purah sthitan tam' prániśian rádhá punar' uwácza śá

पुरः स्थितं तम् प्राणेशं राधा पुनर उवाच सा ॥५७॥

Przy mieście stojącemu, temu życia panu Rádha znowu rzeknie:

58. a) ná nurápm' atyakathyam' ayógyam' atikarszanama

ना-नुत्पम अत्यकथ्यम् अपयोग्यम् अतिकर्षणम् ॥५८॥

bezwstydnie, po katowsku, suchwale, w naggorszych wyrazach. —

» rádhikó'-uwácza »

॥ राधिको-वाच ॥

» Rádhihi głos »

59. a) hé kriszna wiradziákánta gaczcha' matapurató haré

हे कृञ्च विरझाकात गच्छ मत्पुरतो हरे ।

Ha! Kriszno, Wiradzi kochanku! kaczay od mego miasta Gorny!

- * b) kathan czalasi mam lóla raticzaurá . ntilampata

कथं चलसि मां लोल रतिचौरा-तिलम्पट ॥५९॥

Jakże cielesności mnie napadasz lubieżniku, nocny ciuro, nierszqdniku!

57. te januum collocatae, fustibus armatae, Krishno, januum aggredienti, introitum non con-

58. cesserunt. Quem vitae dominum, a fronte stantem, Rádha iterum allocuta est, sermone haud aequo, infando, insolenti, acerbo.

Rádha inquit:

59. »Heus, Krishne, Virajae amate, abi a me, o Haris! Quomodo lasciviam me petis? libidi-

60. a) śigraṃ padmāvatiṃ gacczha rataamālam' manōharām'

श्रीघ्नम् पद्मावतीं गच्छ रत्नमालाम् मनोहराम् ।

Jak naprędzej do lelio-bobuczkiowej, kaczący, do perlowo-wieczkowej unysł porywajęcy;

b) adharām wanabālam wā rūpēnā-npratimam wradzia

अधरां वनबालां वा रूपेणा-प्रतिमां व्रज ॥६०॥

lub inney nie darney leśney bawolki, co iest piękniejszą i parnieyszą do wradzania się.

61. a) hē nadikānta dēvēśia dēvānam cza gurōr' gurō

हे नदीकांत देवेश देवानां च गुरोर गुरो ।

hey! rzeki kochanku, boże bogów i nauczycielu ich nauczyciela.

b) maya dānātō si bhādran tē gacczha gaccha mamā-śramāt'

मया-ज्ञातो ऽस्ति भद्रं ते गच्छ गच्छ ममा-श्रमात् ॥६१॥

Mnie znaną iest dobroć twoja, kaczący, kaczący, mnie sromocęcy! uschnij, wyjdź z tąd.

62. a) śiaśwat' tē mānuszānam cza wyawahāras' cza lampata

शश्वत् ते मानुषाणां च व्यवहारम् च लम्पट ।

Zawsześ ty ludzkiemi sprawami zaięty i nierządnościj;

b) labha tām' mānuszān yōnin gōlōkād' wradzia bhāratam'

लभ ताम् मानुषीं योनिं गोलोकाद् व्रज भारतम् ॥६२॥

lub-że ią z ludzką macicą w bawolem niebie, wrodź się w Bhārata rodzinę (na ziemi)

63. a) hē suśilē śiaśikalē hē padmāvati mādhavi

हे सुशीले शशिकले हे पद्मावति माधवि ।

Przebóg Suśiljo! Śiaśikaljo! przebóg Padmawato! Madhawo!

60. nose, voluptatis fur, gāneo! Celeriter aggredere loto praeditam, gemmis coronatam, animum repientem, seu viliozem aliquam sylvae filiam adi, forma eximiam. Heus! flu-

61. viae amate, deorum domine, deorumque magistri magister, a me iussus es, macte esto,

62. egredere ex sede solitaria mea. Semper tu rebus humanis occupatus es, libidinose! ingre-

63. dere uterum humanum! e bovum coelo descende in Bharatum! Heus Susija! Sasikala! Pad-

» b) niwāryatam cza dhūrtēa-yam' asyā-ntra kim' prayōdzianam'

निवार्यतां च धूर्तेो ऽयम् अस्या-त्र किम् प्रयोजनम् ॥६३॥

niedopusćcie aby ten niegodziwiec do mnie się zbliżył przeczyszczy.

64. a) rādhikāwacśanan śrutwā tam' ūczur' gōpikā harim'

राधिकावचनं श्रुत्वा तम् ऊचुर गोपिका हरिम् ।

Radhiki głosu wystuchawszy tu hukną bawolki do Gornego,

» b) hitan tathyan cza winayan śāran yat' samayōczitam'

हितं तथ्यं च विनयं सारं यत् समयोचितम् ॥६४॥

słowy takimi co pozbawione były złości iako też były nayprzyswoitszemi:

65. a) kāscait' ūczur' iti harē gacścśha sthānāntaran kśzanam'

काश्चिद् ऊचुर इति हरे गच्छ स्थानांतरं क्षणम् ।

Jedne huknęły tak: »Gorny kaczay do mieszkania inney pragnęcey,

» b) 'rādhā kōpāwanayanē gamiśczyasi mahiśwarīm'

राधाकोपावनयने गमिष्यसि महेश्वरीम् ॥६५॥

a gdy Radha w gniewie się zaspokoi, przyjdiesz do wielkiej pani,"

66. a) kāscait' ūczur' iti harin kśzanam gacścśha gribhāntaram'

काश्चिद् ऊचुर इति हरिं क्षणं गच्छ गृहान्तरम् ।

Inne huknęły tak: »gorny pragnęcy kaczay zaraz do kukrzyśka inney,

» b) twayai-nwa wārdhitā rādhā twam winā kaś cza rakśzati

त्वयै-व वर्धिता राधा त्वां विना कश् च रक्षति ॥६६॥

od ciebie wspierana Radha, ale ciebie pozbawiona ktoś ją wesprze?"

64. māvatīś! Mādhavīś! arceatur inhonestus iste! huic quid heic negotiū?" Rādhāe voce au-

dita, bubuleae Harem allocutae sunt sermone blando, vero, modesto, optimo, tempori

65. conveniente. Aliae Kriśhno dixerunt: »statim aliud domicilium adeas; ubi Rādhāe ira

66. ablata erit, redibis ad dominam." Aliae: »statim aliam domum intra! a te Rādhā aucta

67. a) kâścid' ūczur' iti prēmna rādhikāyā harim' munē

काश्चिद् ऊचुर इति प्रेम्णा राधिकाया हरिम् मुने ।

Niektóre huknęły tak, przywiązane do Radhyki, do górnego: »Mędrca!

» b) kszanan wrindāwanan gaczczha mánāpanayanāwadli

दाणं वृन्दावनं गच्छ मानापनयनावधि ॥६७॥

pragnący, do szanownech lasu kaczay, aż do umysłu zaspokoienia."

68. a) kâśezid' itay' ūczur' śian cza parilsāsapan waczah

काश्चिद् इत्य् ऊचुर ईशं च परीह्रासपरं वचः ।

Niektóre tak huknęły do Pana a to nienawistnemi wyrazami:

» b) mánāpanayanam' bhaktyā máninyāh kurā kāmuka

मानापनयनम् भक्त्या मानिन्याः कुरु कामुक ॥६८॥

»umysł zaspokój iey bóstwa uczczeniem, działaczu klótni.

69. a) kâśezanō - ūczur' iti śian tan yāhi dziyāntaran' tawa

काश्चनो - "चुर इती - "शं तं याहि ज्ञायातरं तव ।

Inne huknęły tak do Pana tego: »idź do dziayki inney twoiey,

» b) nō 'nupaśiaya phalan nātha kārīszyāmō yathō - nocytam'

नो ऽनुपश्य फलं नाथ करिष्यामो यथो - चितम् ॥६९॥

nie spodzieway się nagrody... my córki zrobimy iak przepisano.

70. a) kâśezanō - ūczur' iti harin sasmitam' puratah sthitam'

काश्चनो - "चुर इति हरिं सस्मितम् पुरतः स्थितम् ।

Niektóre huknęły tak do górnego śmieięcego się, a przy mieście stoięcego,

67. est, sine te quis eam tuetur?" Aliae Rādhae benevolentia sic allocutae sunt Harem: »sta-

68. tim in Vrindarum sylvam proficiscere usque ad sedationem irae." Aliae sic dominum allocu-

69. tae sunt sermone acerbo: »iram iratae adoratione aufer, libidinoso!" Aliae sic dominum

allocutae sunt: »alteram tuam feminam adi; noli mereedem expectare, domine! nos fa-

70. ciemus, sicut aptum erit." Aliae sic Harem allocutae sunt, ridentem; a fronte adstantem:

» b) gatwā samīpam' utthāya mánāpanoyanan kurū

गत्वा समीपम् उत्थाप मानापनयनं कुरु ॥ ७० ॥

Kacząy bliżej, w najlepszym umyśle przeprosiny zrob."

71. a) kāscazanō - uczur' iti prānanāthan gōpyō durakszaram'

काञ्चनो - "चुर इति प्राणनाथं गोप्यो उरक्षरम् ।

Inne huknęły tak do Pana życia iako bawolki naydurnieysze

» b) kalī kszamah sāmpratān drasztun rādlikāmukha pangkadziam'

कः क्षमः साम्प्रतं द्रष्टुं राधिकामुखपङ्कजम् ॥ ७१ ॥

«Któs zapragnie z bliska, oglądać Radhyki twarz piękno-Łobuczkową?"

72. a) kāscazanō - uczur' iti wibhum wradzia sthānāntaran harē

काञ्चनो - "चुर इति विभुं ब्रज स्थानांतरं हरे ।

Inne huknęły tak do Prześwietnego: «wróć się do innej siedziby Gorny!

» b) kōpāpanayanē kālē punarāgamanon tawa

कोपापनयने काले पुनरागमनं तव ॥ ७२ ॥

a gniew gdy zaspokoi czas, znowu powrócić tobie należy."

73. a) kāscazanō - uczur' it dan tom' pragalabhāh pramadōttamā

काञ्चनो - "चुर इती - दं तम् प्रगल्भाः प्रमदोत्तमाः ।

Niektóre huknęły do niego suchwałe, nayszcześniego:

» b) 'wayan twam wārapiszjāmō na czēd' yāhi grīhāntaram'

वयं त्वां वारपिष्यामो न चेद् याहि गृहात्तरम् ॥ ७३ ॥

«Jeżeli od nas ty poskromionym być nie chcesz, idź do kukrzyśka innej."

71. »propius accede, surge, iram aufer!" Aliae bubulcae sic vitae dominum acerba voce allocutae sunt: »cuinam nunc facultas est, Rādhae vultus lotum videndi?" Aliae sic allo-

72. cutae sunt principem: »aliud domicilium intra, o Haris, ubi ira ablata erit, rediturus

73. es." Aliae sic eum allocutae sunt, superbae, furore actae: »nisi a nobis arceri vis, ali-

74. a) kaśezin' niwārayāmsur' mādhwam' pramadōttamāh

काश्चिन् निवारयामासुर माधवम् प्रमदोत्तमाः ।

Inne poniewieraly, słodkiego, najlepszego,

» b) smitabandhan cza sarwēśam swaczszham' akrōdham' īśwaram'

स्मितबन्धं च सर्वेशं स्वचक्षुम् अक्रोधम् ईश्वरम् ॥ ७४ ॥

wyśmianego, wszechmocnego, uświęconego, bezgniewnego, najwyższego Pana!

75. a) gōpibhir' wāryamānē cza dśingatkāranakāranō

गोपीभिर् वार्यमाणे च जगत्कारणकारणे ।

Gdy od bawolek tak był poniewieranym, stoniów, (światów stwórca) bezkarnie,

» b) sadyas' czukōpa śrīdāmā harau gēhāntarē gatē

सद्यश्चुकोप श्रीदामा हरौ गेहान्तरे गते ॥ ७५ ॥

natychiast rozkobiecony szczęśny Daman, skoro Gorny do innego domu odszedł ;

76. a) kōpād' uwācza śrīdāmā rādhikām' paramēśwarim'

कोपाद् उवाच श्रीदामा राधिकाम् परमेश्वरीम् ।

rossierdzony rzecze Szczęśny Dama do Radhiki życia Pani,

» b) raktapadmēkśzanō rambham raktapangkadzialōczanam'

रक्तपद्मेक्षणो रम्भां रक्तपङ्कजलोचनाम् ॥ ७६ ॥

wdziękami bobucko-choiwemi rąbiący, wdzieków pięknych, wodno-płaczliwo-ocześy,

-
74. am domum intra." Aliae propulerunt Mādhavam, furore actae, risu vinctum, omnipotentem, splendidum, irae expertem dominum. Cum a bubulcis arceretur mundorum
75. creator, subito Dāman ira exarsit, Hare aliam domum ingresso. Iratus Dāman, rubicundo loto similibus oculis praeditus, allocutus est Rādhām dominam, nympham, rubicundis oculis praeditam:

» śrīdāmō-uwācya »

॥ श्रीदामो-वाच ॥

» Szcześnego Damana głos » (vox)

77. a) kathān wadasi mātās' tvaṅ katu wākyam' madīśwaram'

कथं वदसि मातस् त्वं कटु वाक्यम् मदीश्वरम् ।

»W jaki sposób wywołasz zgłupiała twoją katowską mowę na mego Pana

» b) wiedzānanā wina dēvi karōśi bhartasānanā writhā

विचारणं विना देवि करोषि भर्तसं वृथा ॥७७॥

rozszdku pozbawiona boginio! zrobisz siebie wniczość zamienioną, staniesz jak wryta!

78. a) brahmāntēśiadharmēśiān dzingatkāranakāranam'

ब्रह्मान्तेशधर्मेशं जगत्कारणकारणम् ।

Bhramy nieskończonego, Siewa, cnotliwego Yamy, słońców (światów) i wszystkiego stwórcę,

» b) wāṅpādmālayāmayāprakritiśiān cza nirḡaṅam'

वाणीपद्मालयामयाप्रकृतीशं च निर्गुणम् ॥७८॥

Saraswaty, Lakshmi, Mayi, Prakryty pana co od nikogo niezależny

79. a) swātmārāman' pūrnakāman karōśi tvaṅ widambanam'

स्वात्मारामम् पूर्णकामं करोषि त्वं विउम्बनम् ।

w sobie samym spokojnego, pełnego dobroci, robisz twoim urągowiskiem,

» b) dēvinām' prawarānam cza nirōdhakasya ścwayā

देविनाम् प्रवराणां च निरोधकस्य सेवया ॥७९॥

bożiń poprawiacza i bezustannie oplakującego ie Siewena

Daman inquit:

77. »Quomodo tu, o mater, dominum meum acerbo sermone alloqueris? inconsiderate, o
78. dea, in vanum conviciaris. Brahmanis, Ananti, Sivi, Yami dominum, mundi creatorem,
Sarasvatis, Lakshmis, Māyae, Prakritis dominum, qualitatum expertem; in se ipso qui-
79. etum, amore plenum tu foede tractas. Cujus, deas optimas coercentis, adoratione et pe-

80. a) yasya pádārczanénai - nwa /sarwészám' íswarí pará

यस्य पादार्चनैः व सर्वेषाम् ईश्वरी परा ।

Zocz iak nog uczzeniem od nich iest wielbionym, a ty wazech Pani sagorzała

* b) tan na dziánási kalayáni kim' aban waktum' íswaram'

तं न जानासि कल्याणि किम् अहं वक्तुम् ईश्वरम् ॥ ४० ॥

tego nie znasz, przestarzała (kalna)! Cóż mam powiedzieć memu Panu!

81. a) bhṛūbhāṅgallayā krisznah srosztun śiaktāś cza twadwidbhāh

भ्रूमङ्गल्लया कृत्तः स्रष्टुं शक्तश्च त्वद्विधाः ।

Brwi zmarszczeniem samem, Kriszna mocen stwarzać takich, co iak ty wyglądaia

* b) kōtīśāh kōtidēwīś' twan na dziánāsi cza nirḡanam'

कोटिशः कोटिदेवीश्च त्वं न जानासि च निर्गुणम् ॥ ४१ ॥

Tysiące tysięcy bogiń, a ty nie znasz łask niepotrzebującego?

82. a) waikuntē śrī harēr' asya czaranāmbudziāmārdzianam'

वैकुण्ठे श्रीहरेरस्य चरणाम्बुजमार्ज्ज्जानम् ।

W Waikuntie, szczęsnego gornego, będąca Lakshmi, czarującą bubuczkę czci i obmywa.

* b) karōti kēśiāih śiōśwat' śrīh sēwanam' bhakti pūrwakam'

करोति केशैः शश्वत् श्री सेवनम् भक्तिपूर्वकम् ॥ ४२ ॥

Tworczyini warkoczy, (koss) zawsze szczęsna Siewa ubostwia odwiecznego!

83. a) saraswatī cza stawanaih karnapīyuszasundaraih

सरस्वती च स्तवनैः कर्णापीयूषमुन्द्रैः ।

I Saraswaty wystawia go głaszczqco-pieniami uszy synowdarczyni.

87. dum veneratione tu omnium domina es excelsissima, eum ignoras, o fausta. Quid equi-

88. dem dicam domino? Sola superciliorum contractione Krishnus creare valet innumeras

89. deas, tibi similes, eumque qualitatatum expertem tu haud nosti. In Vaikuntho Lakshmis

90. semper comis tergit Haris pedum lotum, et devote colit. Quem dominum Sarasvatis

91. hymnis, aures dulcedine oblectantibus, semper celebrat devote; eundem tu haud nosti.

- » b) satatan stanti yam' bhaktayá na dzianási tam' íśwaram'

सततं स्तौति यम् भक्त्या न जानासि तम् ईश्वरम् ॥४३॥

iestniejącego, śławi jego bóstwo, aty nie uznajesz go za Pana.

84. a) bhitá cza prakritisárá sarwéśzam dziwarápint

भीता च प्रकृतिसारा सर्वेषां जीवत्रपिणी ।

I bojąca się Prakryty (natura) piękno-wszech żyjących istotstw twarza,

- » b) santatan stauti yam' bhaktayá tan na dzianási mámini

सततं स्तौति यम् भक्त्या तं न जानासि मामिनि ॥४४॥

bezustannie czci (śławi) jego bóstwo, tego ty nie znasz wyniosła!

85. a) stuwanti santatan wédá mahimanah szódaśin kalám'

स्तुवन्ति सततं वेदा महिम्नः शोउशी कलाम् ।

śławią go bezustannie Wędia wielkoduzsni, w szesnastej części jego (mądrości) biegli,

- » b) kalá-npi té na dziananti tan na dzianási bhámini

कला-पि ते न जानन्ति तं न जानासि भामिनि ॥४५॥

a wszystkich części bynaymniey, nie znający, a ty go nieznasz straszliwa!

86. a) waktrais' czaturbhír' yam' brahmá wédánam dzianakó wiblu

वक्त्रैश्चतुर्भिर्यम् ब्रह्मा वेदानां जनको विभुः ।

Wymowny cztero-twarzy, jego, brahma, wiedów rodziciel, światłość

- » b) stauti séwam cza kurúté czaranámbhódziam' íśwari

स्तौति सेवां च कुरुते चरणाम्भोदाम् ईश्वरि ॥४६॥

czci (śławi) Siewan, co robi płacz czarującą bobuczkę, naywyższego Pana.

84. Quem reverens natura optima, omnium vitae forma praedita, semper celebrat devote,

85. eundem tu haut nosti, superba! Magnitudinis ejus partem decimam sextam semper ce-

86. lebrant VEDI, eunctas ejus 38 ignorant; eundem tu haut nosti, irata. Quem Bra-
kman, quattuor faciebus, rum genitor, dominus, celebrat, et cujus pedum lotum

37. a) śiangkarah pancabhir' waktraih stauti yan yōginam gurūh

शङ्करः पञ्चभिर् वक्त्रैः स्तौति यं योगिनां गुरुः ।

Śiangkarah (Siewacz) pięciotwarzy, wymowny, czei go, pokutników nauczyciel!

» b) sârupurnah sapulakah sêwatê czaranambudziam'

साश्रुपूर्णः सपुलकः सेवते चरणाम्बुजम् ॥ ठ७ ॥

placzu pełen, radości niecierpiący siewacz w czaruicęcy bobucsee,

88. a) śiaszah sabasrawadanaih paramâtmânām' îśwaram'

शेषः सहस्रवदनैः परमात्मानम् ईश्वरम् ।

Śiaszah (śiastacz) tysięczno-wsrokowy naywyższy mądrości Pana

» b) satatan stauti bhaktayâ cza sêwatê czaranâmbudziam'

सततं स्तौति, भक्त्या च सेवते चरणाम्बुजम् ॥ ठ८ ॥

bezustannie wysławia bóstwo i czei jego czaruicęcy bobucskę.

89. a) dharmah pâta cza sarwêśzam sâkşî cza dzâgatâm' pati

धर्मः पाता च सर्वेषां साक्षी च जगताम् पतिः ।

Cnoty, prawa, władca (Yama) wszech sędzia i świata pan

» b) bhaktayâ yaczczaranâmbhōdziam sêwatê satatam' mudâ

भक्त्या यच्चरणाम्भोजं सेवते सततम् मुदा ॥ ठ९ ॥

bóstwo jego w czeszoney bobucsee, będące czei głupczynio!

90. a) êwêtadwîpaniwâsî yah pâta wisznuh swayan wibhuh

श्वेतद्वीपनिवासी यः पाता विष्णुः स्वयं विभुः ।

Na świetnym dwoynogu (słoniu) wieziony władca Wisznu swoiâ iasnościâ świetnicęcy,

87. veneratur, o domina; quem Sivas quinq̄ue faciebus, devotorum magister, celebrat lacri-

88. mas fundens, gaudii horrore affectus, pedumque lotum veneratur; Sêshus, mille faciebus summum dominum semper celebrat, reverenterque pedum lotum veneratur; et cujus pe-

89. dum lotum veneratione et gaudio semper colit Yamus, regnator omnium et testis, mun-

90. dorum dominus; qui elephanto albo vehitur regnator Yishnus ipse princeps, hujusque

- » b) asyam - śiaś' cza tatbā - pi - mandhyāyatē nukszanam' param'

अस्यां - श्च च तथा - पी - मं ध्यायते ऽनुद्धानम् परम् ॥ १० ॥

iego (Kriszny) część, a wszelakoż o nim iako bóstwie iestniejącym bezustannie myśli przewybory.

91. a) surāsurasunindrās cza manawō mānawā budhāh

सुरासुरमनीन्द्राश्च च मनवो मानवा बुधाः ।

Csciciele i nieprzyiaciele sorzy (Surāsury) mędrcy, myślący ludzie, badacze,

- » b) sēwantē na hi paśyāntē swapne pi czarānāmbudziam

सेवन्ते न हि पश्यन्ति स्वप्ने ऽपि चरणाम्बुजम् ॥ ११ ॥

mędrkuiący chociaż nie widzący, śpiący, wszelakoż czeżą czaruięcą iego bobuczkę,

92. a) ksipran krōdham' parityadāya bhadzia pādāmbudzian harēh

क्षिप्रं क्रोधम् परित्यज्य भज पदाम्बुजं हरेः ।

Jak nayprędsy okrutność potassczywszy, ubóstwiy nogi bobuczkowe Gornego!

- » b) bhrūbhanggalilāmātrēna srisztisanhartur ēwa cza

भ्रूभङ्गलीलामात्रेण सृष्टिसंहर्तुर एव च ॥ १२ ॥

tego co samem brwi zmarszczenien stworszenie zniszczyc może, owego co

93. a) nimészamātrād' asyai - wa 'brahmanah patanam' bhawēt'

निमेषमात्राद् अस्यै - व ब्रह्मणः पतनम् भवेत् ।

w gnieniu oka, wielką wną potęgą brahmy władztwo zniszczyc zdola

- » b) yasyai - nwa diwasē pay' asztāwinsiati - ndrah patantay' api

यस्यै - व दिवसे ऽप्य् अष्टाविंशती - न्द्राः पतन्त्य् अपि ॥ १३ ॥

iakowego (moca) wiedzny dni dwudziestu ośmiu Īndrow potęga upada,

-
91. (Kriszni) pars, nibilominus hunc meditatatur semper altissimum. Suri, Asuri, anachoretarum principes, Manues, homines, sapientes, quamquam non videntes, in somno etiam
92. pedum lotum venerantur. Celeriter ira relicta, cole pedum lotum Haris, qui vel super-
93. ciliorum contractione creationem delere valet. Ejus sola nictatione Brahmanis ruina ef-

91. a) éwam' asztóttaraśiatam' áyur' yasya dziagadwidhéh

एवम् अष्टोत्तरशतम् आयुर् यस्य जगद्विधेः ।

Jemu jest kres, Sto ósm (wieków) iestnienia, słoniów, światów stworey!

» b) twan wa - kanyás' cza wá rádhá madíśwarawásié - khilam'

वं वा कन्यास् च वा राधा मदीश्वरवशे ऽखिलम् ॥ १४ ॥

A twoie panny i ty, Radhó, iesteście w moiego Pana silney potędze.

95. a) śrídámanò waczanan śrutwá kéwalan katu mulwanam'

श्रीदाम्नो वचनं श्रुत्वा केवलं कटु मुल्वनम् ।

Szczęsnego Damana głosu wysłuchawszy i całej katowskiej mowy

» b) sadyas' czukopa śá brahmanan' uttháya samuwácza ha

सद्यस् चुकोप सा ब्रह्मन् उत्थाय समुवाच ह ॥ १५ ॥

Natychmiast rozsierdzona ta o Brahmanie, powstawszy doń rzece niestety!

96. a) rásés'wari wabir' gatwá tam' uwácza ha niszthuram'

रासेश्वरी वहिर गत्वा तम् उवाच ह निष्ठुरम् ।

Tańców pani na dwór wyszedłszy, tenu rzeknie niestety niszcząc go.

» b) sphuradóśsthá muktakéśi raktambhórúhalóczand

स्फुरदोष्ठा मुक्तकेशी रक्ताम्भोरुहलोचना ॥ १६ ॥

spuchło-usta w postaci iędzy, wdzigków czerwono-lotu wodno-ocza.

94. ficitur; cujus uno die duodetriginta Indri ruunt; cui mandorum creatori, vita est centum et octo (aevorum?); tu, Rádha, et puellae omnino in domini mei potestate estis." Dá.
 95. manis sermonem integram, acerbum, cum audisset, subito illa irata, o Bráhmáne, sur-
 96. gens locuta est. Saltationis rectrix, foris egressa, acerbe eum allocuta est, trementibus labiis, rubore suffusis loti oculis.

» rādhikā-uvāca »

॥ राधिको-वाच ॥

» Rādhiki gṛōs »

97 a) ré ré džiālma mahāmūdhā śrinu lampatakingkara

रे रे जाल्म महामूढ ऋणु लम्पटकिङ्कर ।

(Zgrzytnąwszy zębami) rzę-rzę złodzieciu! (sielmo) wielki głupsze szczęsnego rozpustnika służalcu!

» b) twan cza džiānāsi sarwārthan na džiānāmi twadiśwaram'

त्वं च जानासि सर्वार्थं न जानामि त्वदीश्वरम् ॥ ९७ ॥

Ty co wszystko znasz, wszechwładnego nie znam twego Pana!

98 a) twadiśwarō · yan śrikrisznō na hay' asmākan prodziā · ndhama

त्वदीश्वरो ज्यं श्रीकृष्णो न ह्य् अस्माकं व्रजा-धम ।

Bo twój pan ow szczęsny Kryszna nie jest równie naszym. Precz wyrodku Damaniel

» b) džiānāsi džiānakan stauszi sadā nindasi mātaram'

जानासि जनकं स्तौषि सदा निन्दसि मातरम् ॥ ९८ ॥

Znasz rodziciela (Bogów) i ciesz go a zawsze poniżasz ich matkę;

99 a) yathā · surāś' cza tridaśiān' nityan nindanti santatam'

यथा-सुराश् च त्रिदशान् नित्यं निन्दन्ति सततम् ।

Tak iak Assury co trzydziestu ciągle poniżają uświęconych,

» b) tathā nindasi mam' mūdhās' tasmāt' twam' asurō bhawa

तथा निन्दसि माम् मूढस् तस्मात् त्वम् असुरो भव ॥ ९९ ॥

tak ty poniżasz mnie głupsze! dla tego i tobie Assury być (należy)

Rādhā inquit:

97. »Vae! Vae! vilissime, perturbate! audi, libidinosi serve! tu quidem omnia nosti, ego
 98. vero haud novi dominum tuum. Nam dominus tuus iste, Krishnus, non aequè noster dominus est; apage, vilissime! patrem nosti et celebras, semper spernis matrem. Sicut
 99. Asuri semper spernunt coelicolas, sic tu perturbatus me spernis; quare tu Asurus evade.

100 a) gōpa wradziā - sudhīn yōnin gōlōkāc cza wahir bhawa

गोप ब्रजा - सुधीं योनिं गोलोकाच्च च वहिर भव ।

»bawole! wróds się w nieszczęsną macicę i z bawołów nieba wywiezionym bądź

» b) mayā - ndya śiaptō mūdhas' twan kas' twam rakszitam' śśwarah

मया - द्य शप्तो मूढस् त्वं कस् त्वां रक्षितुम् ईश्वरः ॥ २.०० ॥

odemnie dziś zaszeptanego głupca, któż cię wesprzeć iest panem?»

101 a) rāsśwari tam' itay uktwā suszwāpa wirarāma cza

रासेश्वरी तम् इत् उक्त्वा सुश्रवाप विरराम च ।

Tańców pani do tego tak huknąwszy, zasnęła ramienna, potężna, a

» b) wayasyāh sēwayāmāsus' czamarai ratnamusztibhah

वयस्याः सेवयामासुष् चामरै रत्नमुष्टिभिः ॥ २.०१ ॥

przyjaciolki uczcili ją na pół umartą perłowemi kroplami.

102 a) śrutwā cza waczanan tasyā kōpēna sphuritādharah

श्रुत्वा च वचनं तस्याः कोपेन स्फुरिताधरः ।

Wysłuchawszy iey głosu i on także rossierdzony spuchło-usty,

» b) śiaśiapa tam cza śrīdāmā wradzia yōnin wradzişyasi

शशाप तां च श्रीदामा ब्रज योनिं ब्रजिष्यति ॥ २.०२ ॥

zaszeptał ją i szczęśny Daman: »Wróds się w macicę, a wródsiwszy się

103 a) mānuszyā iwa kōpas' té taśmāt' tyam' mānuszī bhūwi

मानुष्या इव कोपस् ते तस्मात् त्वम् मानुषी भुवि ।

i ludzkiej podobna gniewliwości, tobie również kobietą być na ziemi

100. Ingredere, bubulce, uterum infaustum, atque e bovom coelo egredere. A me hodie ex-

101. secretionē affectus es; quis te servare valebit? "Quem sic allocuta Rādha stupuit, ces-

102. savitque; amicae eam veneratae sunt museariis gemmeis. Sermone ejus audita, ira tre-

103. mentibus labiis, Dāman hanc etiam exsecratus est: »apage, uterum ingredere. Ira tibi

est, quasi humana esses, quare humana sine dubio evades in terra, a me exsecratione

103 b) bhawiszyasi na sandéhô mayâ śiaptâ twam' arthiké

भविष्यसि न सन्देहो मया शप्ता त्वम् अर्थिके ॥१०३॥

będziesz ale już nie boginią moim zaszeptaniem na ciebie rzuconem, chciwa,

104 a) czhâyayâ kalayâ cza-mpi paragrastâ kalangkingi

ह्यया कलया चा-पि परग्रस्ता कलङ्किनी ।

ale sieczoną, kalną, parno-klótliwą służebnicą

» b) mûdhâ râyânapatni twam wakszayanti dziagatitale

मूढा रायाणपत्नी त्वां वक्ष्यति जगतीतले ॥१०४॥

głupią Rayany żoną, tak cię nazywać będą jak zstąpisz na padół.

105 a) râyânah śri harér' anśiô waiśyô wrindâwané wané

रायाणः श्रीहरेरु अंशो वैश्यो वृन्दावने वने ।

Rayan będzie szczęsnego Gornego uszczeniem (częścią) a wieśniak w szanownych lesie pokutnikiem

» b) bhawiszyati mahâyôgi rádhâśiapénah garbhadaiah

भविष्यति महायोगी राधाश्रापेन गर्भतः ॥१०५॥

i będzie wielkim uczniem, Radhy zaszeptaniem z ludzkiej macicy urodzony,

106 a) gôkulé prapya tan krisznan wihritya rasakánané

गोकुले प्राप्य तं कृत्वा विहृत्य रसकानने ।

w bawołów rodzinie wcielona tego Krysznę dostawszy wyhaczysz się w skoków lesie,

» b) bhâwitâ té warszâśiatan wiczchédô harinâ saha

भविता ते वर्षशतं विच्छेदो हरिणा सह ॥१०६॥

a zabawiwszy się tam iesieni sto, będziesz pozbawiona Gornego społeczności;

104. affecta, avida! Umbra et lunae orbe devorata, foeda, perturbata Râyâni uxor; sic te

105. appellabunt in terra. Râyânus, Haris portio, Vaisyus. in Vrindarum sylva erit, devo-

106. tissimus, Râdhâe exsecratione ex utero natus. In bubulcorum familia hunc Krishnum adeptâ, ambulans in amoena sylva, per seculum tibi ab Hare erit sejunctio. Rurus

107 a) punah prápya tam' śhian cza gólókam' ágamiszyasi

पुनः प्राप्य तम् ईशं च गोलोकम् आगमिष्यसि ।

znowu przebywając z tym Panem, do bawolów nieba zrobisz pochod."

» b) tám' itay' uktwá cza natwá cza sa dziogáma haréh purah

ताम् इत् उक्त्वा च नत्वा च स जगाम हरेः पुरः ॥ २०७ ॥

Tey tak huknęwszy, a to z dziecinnem uszanowaniem zdziałał pochod do Gornego miasta,

108 a) gatwá pranamyá śríkrishnan śiopákhyánam' uwácza ha

गत्वा प्रणम्य श्रीकृष्णं शापाख्यानम् उवाच ह ।

Przyszedłszy przeczulý do szczęsnego Kryszny, upokorzony iemu opowiedział saszeptanie z żalem

» b) ánapúrwyá cza tat' sarwan rúróda cza bhriśian wradzian'

आनुपूर्व्या च तत् सर्वं रुरोद च भृशं व्रजन् ॥ २०८ ॥

i co poprzedziło wszystko, i płakał rzewnie wradzając się,

109 a) uwácza tan ródantan cza gaczczhantan dharanítalam'

उवाच तं रुदन्तं च गच्छन्तं धरणीतलम् ।

i rzekł temu płaczącemu i kacszącemu na darowany padół:

» b) na dziétá té tribhuwané hay' asuréndró bhawiszyasi

न ज्ञेता ते त्रिभुवने ह्य असुरेन्द्रो भविष्यसि ॥ २०९ ॥

»Nie trać nadziei, tobie w trzech (ziemi) przestrszeniach żaden, Assurow książe, nie będzie zwycięzca

110 a) kálé śiangkaraśiúléna d'han tyaktwá mamá·ntikam'

काले शङ्करामूलेन देवं त्यक्त्वा ममा·तिकम् ।

z czasem służbę Siewy ramiennego bóstwa potaszczywszy, do mnie kochanku

107. dominum illum nacta, reverteris in bovum coelum." Hanc sic allocutus, inclinato

108. corpore, Harem adiit. Krishnum aggressus, veneratus, exsecrationem narravit, et o-

109. mnia illa, ordine, valdeque flevit, abiens. • Flentem illum, descendentem in terram, allocutus est (Krishnus): »Non victor tibi erit in tribus mundis; Assuorum princeps

110. evades. Deinde, Sivi hasta corpus relinquens, ad me venies, quinquaginta aavis tran-

- » b) śgamissyasi pancāśadyugē - tītē mamā - iśiaszā

आगमिष्यसि पञ्चाशद्युगे ऽतीते ममा - शिष्या ॥ ११० ॥

wróciwszy, pięćdziesiąt wieków przebędziesz, moją najwyższą potęgą."

- 111 a) śrīkrishnasya wocanā śrutvā tam' uwācya śiuczā - nwaitā

श्रीकृत्स्नस्य वचः श्रुत्वा तम् उवाच श्रुचा - न्वितः ।

Szczęsnego Kryszny głosu wysłuchawszy, doń rzecze tęsknotą sieczony:

- » b) twadbhaktir' abitam' mam cya - kodācchin' na kariszyasi

वदक्तिर अद्वितम् मां च कदाचिन् न करिष्यसि ॥ १११ ॥

"Tobie Boże cześć i sława nigdy mi nic złego nie uczyniłeś."

- 112 a) itay' uktvā śrīharin natvā dziagāma swāśramād' wahih

इत् उक्त्वा श्रीहरिं नत्वा जगाम स्वाश्रमाद् वहिः ।

Tak huknąwszy do szczęsnego Gornego z pokorą, zszedł pochod z jego ogromnego wozu.

- » b) paścādā' dziagāma sā dēvi rūrodā cya punah punah

पश्चात् जगाम सा देवी रुरोद च पुनः पुनः ॥ ११२ ॥

Za poczekaniem, przyszła doń i Bogini płaczen cała przejęta, pełna.

- 113 a) kszamaswa watsē - tay' uczczāray' wilalāpa bhriśān satī

क्षमस्व वत्से - त्त् उच्चार्य विललाप भृशं सती ।

"Dozwól żebrzą" tak go uczciła zalana rzewnemi łzami nadobną.

- » b) sa ēva śiangkaezudaś' cya babbūwa tulasiṣati

स एव शङ्खचूडम् च बभूव तुलसीपतिः ॥ ११३ ॥

»Nawet ów Śiangkaezudak został Tulasy małżonkiem."

111. sactis, mea benedictione." Krishni sermone audito, moerore afflictis respondit: "Tibi

112. sit veneratio! nunquam, tu inimice mecum ages." Sic allocutus Harem, inclinato cor-

113. pore, ex sede ejus egressus est. Postea advenit dea, flevitque iterum iterumque. "Perfer, quaeso!" sic locuta valde flevit pulchra. Ille quidem Sankbachūdas, Tulasis ma-

114 a) gatē śrīdāmāni sā dēvi dīagāmē-śvarasanannidhim'

गते श्रीदाम्नि सा देवी जगामे-श्वरसन्निधिम् ।

Po odejściu szczęsnego Damana, owa Bogini zszialala pochod przed Pana samego,

» b) sarwan niwēdayāmsa harih pratyuttaran dadau

सर्वं निवेदयामास हरिः प्रत्युत्तरं ददौ ॥११४॥

wszystko mu oznaymiając, Gorny zaś, czułq iey odpowiedzi dał.

115. a) śiōkāturam cza tam krisznō bōdhaiyāmsā prēyasim'

श्लोकतुरां च तां कृत्नो बोधयामास प्रेयसीम् ।

i nad stroshanq tq Kryszna zlitował się, cieszqc przeczulq

» b) śiangkacūdāś' cza kālēna samprāya punar' īśwarim'

शङ्कचूडम् च कालेन सम्प्राप पुनर ईश्वरीम् ॥११५॥

Siankaczudak po niejakim czasie powrócił do Pana.

116 a) rādha dīagāma, dharanin wārahē harinā saha

राधा जगाम धरणीं वाराहे हरिणा सह ।

Rādha zszialala pochod na darowanym warchlaku z Gornym wras

» b) wrikabhānagrihē dzianma lalābha gōkulē munē

वृकभानगृहे जन्म ललाभ गोकुले मुने ॥११६॥

• i w kuhryszku Wrykabhana odrodzila się pełna łubwy w Krowicow rodzinie o mędrzu.

117 a) itay' ēwa kathitan sarwan śrīkrisznākhyanamangalam

इत्य एव कथितं सर्वं श्रीकृष्णख्यानमङ्गलम् ।

I tak owe wygadane wszystkie przygody szczęsnego Kryszny kaǳdemu zbawienne,

114. ritus factus est. Dāmāne profecto, dea advenit ad dominum, omniaque narravit; cui

115. Haris responsum dedit. Vexatamque illam dolore, amatam, consolatus est Krishnus.

116. Sankhachūdus post aliquod tempus rursus nactus est dominam. Rādha in terram descendit, apro vecta, una cum Hare, originemque nacta est in Vrikabhāni domicilio, in

* b) sarvéśam wāniczatan sáran kim' bhūyah śrótam' iczaczasi

सर्वेषां वाञ्छितं सारं किम् भूयः श्रोतुम् इच्छसि ॥२२७॥

Ze wazech stron życzone bujanie dopełnionem zostało; coż więcej słyzać sobie życzasz?

iti dwitīyah sargah.

इति द्वितीयः सर्गः

i tak przechodzi druga część.

117. bubulcorum familia, o sapiens. Sic utique narrata est salutaris illa de Krishno fabula, omnibus exoptata, optima; quid porro audire optas?

